

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

చెన్న వట్టణము 1922వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 19-వ తేది మంగళవారము No. 148

సంపుటము ౯

దుండుభివాను సంవత్సరము, భాద్రపదమాస బహుళ త్రయోదశి ౧౩.

సంచిక ౧౪౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము వుండకు

ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ తో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొప్పలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశ్రేణుచూచినిగల మాయమందుగాదు. వకలమందులవలన మోసముగలుగను. పంచభాషచీటిని మాలిగొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతివలన జేశమునందంతటను వెలసినవి.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక, నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

సరస్వతి వాచక పుస్తకములు

ఫారమ్ రాసు వేదరావు పంతులుగారి ప్రణీతము.

(255)

ఈ పాఠకములు Text Book Committee వారిచే ఆమోదించునది 1921 వ సం॥ మే 22 తేది సెషన్లలో (ప్రముఖం బడినది) తెలుగు సేను మార్పులకు సంబంధించి శ్రీ దైత్య వారి Proceedings R. C. No. 1247/19 Dated 11-7-19 ప్రకారము Co-operative Societies and Industries కు గురించి పాఠములు వ్రాయించి నను కటి పాఠములలో శ్రీ ప్రచురణచీటిని. ఆప్పటినుండియు మా చిన్ని పాఠకములు పుస్తకాంశరూపున బడినవి. దివ్యాది వృద్ధి నొందుచుండ మా మిత్రుల శ్రీ పాఠములు Text Book Committee వారిచే ఆమోదించబడినవి గావనియు ఇందు కొన్ని పాఠములు మార్పుగా నున్నవనియు శ్రీ దైత్య వారికి తెలియపరచి మా పుస్తకములలో తనివొని నింతాలోప ణము చేయుచు, చాలమంది విద్యార్థి కాదలపు తెలియజేసిరి.

గుణగ్రహణపాఠేను లైన శ్రీ దైత్య వారు మేము చేర్చిన పాఠములను ఆమోదించుచు Special Case గామారు Proceedings R. C. No. 185 E. 21-30-5-2 తేదిని పంపియున్నారు. కావున విద్యార్థి కాదులకును ఉపాధ్యాయులకును మేము విన్నవించుకొనున దేవునగా నిందాలోపణముచేయు మా మిత్రులమాలవిన మా సరస్వతి వాచకములపై కిమక బూనక అనేక సూతనవిషయములతో ప్రచురిం పబడిన మా చిన్ని పుస్తకములను వాడుకలోనికి తెచ్చుభారము మీయిడి. కావున తగురీతిని మారు ప్రోత్సాహ మొనంగ గలందులకు కోరుచున్నాము.

సరస్వతి గణితభాషిని. — అనేక సూతన విషయములతో, క్రొత్త పాఠము లేదు తెలుపుచూ బాంబే జ్ఞానాభివృద్ధి సలి కించున జేయు ననేక యుక్తి లెఖన, సోటిలెఖన, పండిలెఖన చేర్చి ప్రచురింపబడినది. 0-2-0

“మొదటిపు. 0-3-0, రెండవపు. 0-3-0, మూడవపు. 0-4-0, నాల్గవపు. 0-5-0, ఐదవపు. 0-6-0, ఆరవపు. 0-7-0, 7, 8 అచ్చులో నున్నవి.

అద్దెపల్లి లక్ష్మణస్వామి ప్రకాశకుడు.

పుస్తకములు కలయునామ: — గోదావరి బుక్కు డిపో, రాజమండ్రి అని వ్రాసిన బడయగలరు.

N. B. మావద్ద ఎలిమెంటరీ విద్యార్థులకు వుపయోగించు అన్ని రకముల స్కూలు పుస్తకములు ప్రేమసరసామానులు, కాశక ములు, వకలకు వగైరా అన్ని యు దొరకును.

చదివించుచున్నాము! మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతాపత్రికములు!

ప్రతియింటలో నుండవలసిన ను ప్రసిద్ధావధముల నేల కొనలేదు?

1. బాగామయనం కమిటీయొక్కనే గుణగ్రహణ పాఠము వాద్యము వచ్చు కోనుట అతివృత్తికరముక మన్ని ౧
2. క. విశ్వాక్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్ర వైద్యశాల, 9-41 శాశ్వతబహువీధి రంగూను, బర్మా
3. కామయనం కమిటీయొక్కనే పాఠము గలది పరిశుభిత పాఠములను ప్రోత్సాహ పాఠకయన.

250-300 మార్కు లెఖనం బ. సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 ముద్రలు 6 సీసాలవరకు రూ. 1-4-0

బాలసభోదయ (బిడ్డలపాఠశాల సులీచన) ఇది విలువల వసయాలితచే కాస్తోక్తముగా కయో
దయించిన రహయము (టూలిక్) 5 నెలల బిడ్డ మొ
దలు 15 నెలలము వయస్సుకు ఉపయోగించి తినినది
గతల వ్యాధులను పోగొట్టి చచ్చి రక్తమునిచ్చి శరీరము
కు మంచికాంతి చెచ్చును. బిడ్డ 1-కి ధర 0-12-0

అభ్యుదయిని: — మా కాశాశులు వాక్యార్థము వాగుకోదులకు మద్రాసు, నెం 381 రయి శెట్టివీధిలో షా (కాంతి
తెంపన) వాడు. కత్తుక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొనగ కోరెదము. వి. పి. జర్జుల వద్రాణ (భాంపినుండి) కంబుదేవు.

901 K041 పాశ్చాత్య సింకటాచల పండితులు శ్రీశ్రీరాధాభువ వైద్యశాల ముద్రాదు. (1)

నవరము బంగారము చే

తయారుచేయుబడిన
పద్యార్థి, క్లాజ్ మెయిన్, మెన్
చంద్ర, సావా బొలామణి, మోహన,
వంకర, పార్థి, బొంబాయి, శకుంతల,
రాజావతి, నకోయిని మంగళూరు మొ
దలగు రకముల కాబాలు అన్ని సేజుల
లోను స్థావరలో సిద్ధముగానున్నవి.
ఇప్తయిలేనో తీసుకొని ప్రేమ
వాసనీయుడగు.
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి,
(1842) గురుస్వామి శెట్టి
వల వర్తకులు నైసాబాబుకోడ్డు, మదరాసు.

ప్రకటన

క్రొత్తక్యాంపు ఫర్నిచర్ శాల

సామానులు మేల్లనవి. ధరలు సరసము.
వలయువారు క్యాటలాగు నిమిత్తం వ్రాయించేడి.
పి. వీరాసామినాయుడు అందుకో,
నరసారావుపేట, గుంటూరుజిల్లా.

FOR SALE.

The Vijaya Pharmacy and Medical Stores,
BEZWADA.
Good will and Stock. Rs. 5,000 or near
offer. Offer open till 25th Sept. 1922.
Apply to, Guduru Lakshmana Rao, B. A
BEZWADA.

తెలుగు సంక్షిప్త లేఖనము

మీరు ఇల్లుకదిలకనే తెలుగు వాక్యనాడు వేస్తుకొని
భాషాసేవేయవచ్చును. దివ్యము కోక ౫౦౦ పని. "పోతా
క్రమ్య నిమిత్త ముచారిత్ర పంపించండి!"
(13) ఇంఫర్మేషన్ బుక్కులో, కాశినాథ.

సర్వవృత్తిక విషనంజీవిని (రిజిస్టర్)

తెలుగులకు తమకు ఈ వృత్తిని వాడవలసిన విషయమును తెలియజేయుటగాక వాడుకను పూర్తిగా పోగొట్టును. వెల పాతకట్టురు. 0.8-0 పోస్టేజీ 0.6-0, 4 పాతకట్టుకొనవారికి పోస్టేజీ ఇవ్వాలి. 1 దశక పాతకట్టు 5.0-0. పోస్టేజీ ఇవ్వాలి.

చిరునామ: రాజలక్ష్మి కంపెనీ, నెం. 44 నంబులయ్యల వీధి, మద్రాసు.

తెలుగు కాలికో బైండు

సివిల్ ప్రాజెక్టు కోడ్	5	0	0
క్రిమినల్ ప్రాజెక్టు కోడ్	6	0	0
ఇండియన్ పీసల్ కోడ్	3	0	0
శతకరతావళి (గ్లెజ్)	2	0	0
చేమన, నువత, భాగ్యం, సత్యవతి, సురాభాండేశ్వర, విగ్నానాథ, కవిచాడప్ప, వాళిరథి, నరసింహ, మానస, భాగ్య, శ్రీనివాస్, కృష్ణ, భద్రాచలరామకృష్ణ, ముని, గణికానుజానందరావలి, పాపచిన్నపాపానందము, కిజోరిందము, నానుకొండచింతి, మానుమండలము, విడిగా	0	2	0
శ్రీనివాసరత్న, శివగోపాల, రాజలింగ, కాళహస్తిలింగకృష్ణము, విడిగా	0	3	0
నిర్మలయా దిపో, మైలాపూరు - మద్రాసు			

ఎలెక్ట్రిక్ లైట్

ఈ జర్మన్ సిస్టమ్ దీపము సీమలో తయారు చేయబడినది. దీని వెలిగించుటకు అగ్గిపుల్ల (Match) అవశ్యము లేదు. ఇది ఎలెక్ట్రిక్ శక్తివలన మండును. డ్రైక్షన్ ప్రకారము చేసి దీపమును నడుపుచు చక్రమును తిప్పినయెడల, తక్షణమే ప్రకాశముగా మండును. చూచుటకు ఒకటి అవశ్యముగా నన్నది తేలుయందు సహజముగా ఉంచుకొనవచ్చును. దీపము 1-కి రూ 1-8-0.

జనరల్ మెయిల్ ఆర్డర్ కంపెనీ, పోస్టు బాక్సు 232, మద్రాసు.

గంధర్వకళ

వీర్యవృద్ధికి నేరు పొందినది

ఇది గంధర్వలచే కనిపెట్టబడినది. గంధర్వలచే వాడబడినది. గంధర్వలచే మానవుల కనుగొనింపబడినది. కావుననే దీనికి గంధర్వకళ అని పేరు. ఆమోఘము. సలబడి దినముల మందు. ధన 4-0-0 లు మాత్రమే.

గంధర్వఫార్మసీ, రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమున మిక్కిలి ఉపయోగకరము. ఇది చూచుకొనుటకు బాతకము, పుట్టిన తేదీ, నక్షత్రము, మొదలగు నవి అవసరములేదు. నులభమైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. గొప్ప గుర్తింపులను పొందినది. వెల 1 రూ. ప్రస్తుతం ఏలూరు సభాజి గారిగారి ఆశీ వారాయలరావు, పంతులు బి. పి. వి. ఎల్. గొల్లపూడి వ్రాసిరి: "రాగల దానిని తెలిపింక గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంతోషముకలిగించునని నానిశ్చయము." పుస్తకములు వలయువారు యాదిగువచిరునామాకు వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము, పోడవరం, విశాఖపట్నం జిల్లా.

మదనకామేశ్వర లేహ్యము

మర్మలపాటికి సంబంధించి: మేనాము, నిక్కాక, కుక్క, చిట్టము, నిన్నెత్త, అతిమూలము, మొదలగు వాటిని హరించి మంచి జలమును, యవ్వనమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాన పూర్తిని, కలిగించు వగ్రహదానము. 2 దట్టము చాలును. 20 రు దట్టము 1-4-0. వి. పి. చార్జీ 0-8-0 (8351) కోలాపుల్ల లేహ్యము: ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి కాల విరోధమును చక్కగా కలిగించుటలో అద్భుతప్రాయము. 15 రు దట్టము 0-10-0, వి. పి. చార్జీ 0-7-0. [1] పి. కె. పి. అంబాకో, ఆయా స్వదేశమున, వెలిదేవీ, నెల్లూరుజిల్లా.

ప్రాప్త య లేమి చేసిరి?

అదిని అంగీకరించు లోకమునకు న్యాయమునకు వచ్చి యుండిరి. వాణిజ్యమే వీరి కీదేశమునందు నలయు మేగ్గురచినది. వాణిజ్యభ్యుదయమే, వీరి ప్రభుత్వమునకు చక్రవర్తిత్వ మాన హింపజేసినది. వీరి కీదేశము నిర్మితికిని వాణిజ్యవృద్ధికిని వీరి ప్రియమైనవారు. ప్రస్తుత పరిస్థితులనుండి ముక్త నొందుటకు గూడ వీరికి వాణిజ్యమే శరణ్యము. ఇటువంటివను, వీరి చక్రవర్తిత్వము, వీరేశముతోడిసంబంధభాంధవ్యముల వైసవే ఆధార పడియుండును.

తొలుత వీరి కీదేశమునందు దక్కదక్కడ చిల్లరంగులను నెలకొల్పిరి. చిల్లరంగులకు వలయు సాధనసంపత్తిని సమకూర్చుటకును, వాటియందు జరుగు క్రియవికలములయెడ, కాలానుగుణ్యము లగు సలహాల కందిచ్చుటకును, మధ్యమధ్య పెద్దయంగులను నెలకొల్పిరి. ప్రతి పెద్దయంగుడిని నొక కా ర్యాలోచనసభ నేర్పాటుగావించిరి. అట్టి ప్రతినిధియందును నొక యభ్యుత్పాది, నిర్ణయభ్యుత్పాది నియోజించి, వారిని "వైసి డెంటు అండ్ బోర్డు" అని పిలువసాగిరి. ఈసభ లందు పెట్టణ ములను వైసి డెంటులకు లిసిరి. సభవార్యుడగుటకు దుండు ప్రదేశమును వైసి డెంటు యసాగిరి. మద్రాసు, బాంబాయి, బంగాళాదేశములు వైసి డెంటు లని పిలువబడుట కిదియే కారణము.

క్రమక్రమముగా కంపెనీవారికి శ్రీరంగములను సంపాదించుటయందు దృఢియై యుండయించిరి. వాటిని నేకరించుట కుద్దమించిరి. న్యాయసభయందులోపాలు, రాజకీయవిషయములలోనూడ బోక్తము కలిగించుకొనుటని వారాగత్యమైనది. తమ మనోభిప్రాయము తమ వైసారికి విప్పించిరి. అంతట వారు తమ యధికారములలో గొన్నిటిని వైసారియందలి తమ యభ్యుత్పాదులకు సంక్రమింపజేసిరి. వెంటనే వైసి డెంటు అండ్ బోర్డు అనుభవము, గవర్నరు అండ్ కౌన్సిల్ అను చూడాలానికి మార్చిరి. వైసి డెంటు టిప్పులను రాజధాను లిసిరి. తదాది యే రాజధానియందును సభవారీ సందాదింపబడిన భూమి నా రాజధానికి తీర్చి కర్మహంసం మొదలిడిరి.

తదనంతరము రాజ్యాధికారము యావహించినది. ఇందుకు, కానముల నిర్మాణాధికారమును, వాణిజ్యము ముద్రాధా కారమును, ఆరణ్యకము లైనవి. అంతట తమవృత్తుల నావం కకుమరల్పి, ఇంగ్లాండునందలి కంపెనీయధికారు లగు కోల్లె అఫ్ డైరెక్టర్లు కానుగల వివేచించిరి. వారికినివచ్చును తమ కేశపు రాజిగారికలపాండి, దానిని తమతాపేదాములకు తెలియ బరిచిరి. అటుతరువాత కంపెనీవారికరవున వాణిజ్యము ముద్రాంప బడినది. వాణిజ్యముకు ప్రభుత్వాధికారము తెలుపుటకై నిర్దేశింపబడిన ప్రక్కయందు "యూనియండియా కంపెనీ" అని మాత్రమే ముద్రాంపబడినది. ఆకాలపు వాటి కొన్ని వాణిజ్య లేకారణముచేతనో, ప్రస్తుతపు చూడబడినది తిప్పించబడినది. వాటిని మనవా రిప్పటికిని, జడపూపాయిలనియూ, సింహాంధమిట్టి లనియూ పేర్కొనుచుండురు.

చిట్టనిర్మాణమునకుగూడ నుద్దమించిరి. కొంతకాలము వరకు కంపెనీవారి కార్యనిర్వహణ పోకడ్యముకొక కనుకను చట్టములనుమాత్రమే నిర్మించుచువచ్చిరి. వీరి ఆభ్యుదయము నెడ నిర్మాణముభాగము లూనిన ప్రాంత, దేవు, పోర్టు గిను మొదలగు వైదిజాతులనా రీదేశమునందు వాకాలమున విడిచి యుండిరి. తమ ప్రభుత్వయెడ అనుమానాస్పదు లగుట కకకాళ మియ్యల చట్టముల నిర్మాణమునకు గడంగడవి తమ వైసాధికారులచే పోష్యంపబడుచువచ్చిరి అనుమానాస్పదము లగు చట్టముల అమలును ప్రోద్బలించుటకున, తమవైసము పలుచ బడి, వైరులతమకు బలపడునని వా రిట్టిపాదపడిరి. 1781 ల 1884 వరకు నిర్మించబడిన యిట్టిచట్టములను రిగ్యులేషనులను నామాంకిర మిడిరి.

రాను, రాను, ప్రతిపక్షులపటుత్వము నన్నెల్లినది. తమ రాజ్యము విస్తరించినది. ఇంకను విస్తరింపబడు సమకొనుటకు కుభకేతునము లేదు వైసవి. తమ కార్యనిర్వహణలోపాలు ఆర్థిక, మత, సాంఘిక విషయములలోనూడ బోక్తము కలిగించు కొనుటయందు దట్టపాద యుండయించినది. పాత రిగ్యులేషనులు తమ నూతనాశయముల కన్యాయంపని వారికి వ్యాధిరూపమే. అంతట చిట్టనిర్మాణతత్వము నింపుకమార్చి, మార్పుయనతత్వము ననుసరించి, 1884 ల 1888 వరకు నిర్మించిన చట్టములను ఆప్టె అఫ్ ది గవర్నరు జనరల్ ఆఫ్ ఇండియా అని మొదలిడిరి. చాల వరకు రిగ్యులేషనులను గూవునూపి వాటిని నూతనముగా నిర్మించబడిన చట్టములను ప్రవేశ పెట్టిరి. పునః ప్రతిష్ఠితము లైన చట్టముల అమలునకు తమ యాపిల్లాభము లీడెనునూచన లగు పించినది. తమచిత్తవృత్తి ననుసరించి నిర్మించబడిన చట్టముల అమలున కన్యాయంపబడిన సమిక్త చిక్కినది. ఇంకను సంత చిత్తపరుచుటకు సమకట్టిరి.

క్రమక్రమముగా, చిరకాలానుక్రమము లై నట్టియు, దేశాచారానుగుణ్యము లై నట్టియు, ప్రజల సామ్యములందు గూడ ప్రవేశము కలిగించుకొని వాటిని తమ మనోభిప్రాయాధిక్య కనుకను నల్లు కానాధాధికారముచే బంధితము గావించుటకు బూను కొనిరి. తమ నూతనోద్ద్యమము ప్రమాదజనక మైనదని వారికి

పాడనూపకపోలేదు. సంకల్పసిద్ధికి యొక కొత్త యత్నమును బన్నిరి. ఈయత్నమునకు ననుసరించి యేర్పాటు కాబడినదే తన నేటిపు కవునిలు. ఇట్టిపేరుతో నొక చట్టనిర్మాణసభ నేర్పాటుగావించి, కొందరిసభ్యుల నందదనముగా ప్రవేశ పెట్టిరి. అది వరకు వృత్తియైన చట్టములను నిర్మించుటలో దేశీయుల సహాయముగాని సలహాగాని కోరబడెడిదిగాను కాని యిప్పటిసభకు నియోజంపబడిన సభ్యుల సభాచక్రవర్తియందలి ప్రవేశము, మాత్రముగా నిర్మించ సమకట్టు చట్టములయందలి సూక్తిములు ప్రభాభివృద్ధియు తెల్లగునో విశదపరచుటకును, అందులను రానున్న యిక్కట్లను సంకట్లను కనుకను పన్నగడలను చిట్ట నిర్మాణ ర్షలు ముందుగానే సమకూర్చి యుండుకొనుటకును ముఖ్యమైనది. కాని ప్రభాభివృద్ధి విరుద్ధము లగువాటిని నొత్తి గింపజేసి, ప్రభాభ్యుదయకారు లగువాటిచే పునఃపునఃసమీక్ష గావించుటకు ముఖ్యమైనదిగాను. ఈ సభాసహాయము అనగా 1888 ల 1881 వరకు నిర్మించబడిన చట్టములను ఆప్టె అఫ్ ది లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఇండియా అని పేర్కొనబడినది.

ఆప్టికత్వమే చట్టనిర్మాణసభయందలి మార్పులకు గల కారణము ప్రభానాయకుల కారణమైనది. ప్రముఖులగు ప్రభా నాయకులలో గునుగుల్లు బయలుదేరినది. ప్రభుత్వమువారి కి గాలి కొంచెము పోకినది. తమ విమయము తమబలిమియు వాణి ముల ముద్రాధాధికారము వైసయము, కానముల నిర్మాణాధికారము వైసను, నాధార పడియుండు ననుసంధి వీరికి పూర్తిగా విడితమే. కోలాపుల్ల ప్రభుత్వము ముఖ్యమంత్రి. చిట్ట నిర్మాణసభకు, దేశీయుల యభిప్రాయము నెరవేరునంతటి పుణకు బడితేని, ప్రభాప్రాతినిధ్యము గలదానిగా విరళింపబడిరి. తన వాకాలపునా రొకభూమిరాకముగా భావించిరి. మహాప్రసాద మని యెంచి, తమప్రజలను ప్రకాశితచిత్తులు గండని బుద్ధిగించిరి. హైందవు లెప్పుడును ప్రాజ్ఞులగు పెద్దయంగా జనదాము నల వాటు లేరివారు. కావుననే తమనాయకులయూజుల కిట్టిలో కట్టబడియుండిరి. అటుతరువాత నిర్మించబడిన చట్టములను, ఆప్టె అఫ్ ది లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ది గవర్నరుజనరల్ ఆఫ్ ఇండియా అనుచిట్లు ఫర్ది పన్న ఆఫ్ మేకింగు ది లాస్ అండ్ రిగ్యులేషనులు అనసాగిరి.

1884 సం॥లో ఆప్టికత్వమైన రిగ్యులేషను లిగ్గునా తిరుగ ప్రతిష్ఠమైనది. వీరికొకచిన్న కారణము గలదు. 1861 వరకు, తమ రదికరకు సంపాదించిన రాజ్యముయొక్క సున్న తిముకొక ప్రయత్నించుచుండిరి గాని, నూతన రాజ్యాధికారము కొక-కుద్దమించకపోవుటయే ముఖ్యకారణ మైయుండవచ్చును. తరువాత పరిస్థితు లనుకూలము లైనవి. ఆప్రయత్నముగానే నూతనప్రదేశములు తమ పొల్పుడొచ్చివి. వాటిని పరిపాలించుటకొకట, అననుకూలములగు చట్టముల నొక మూలములలో నుంచి తిరిగి వాటిని మార్పుచుట ప్రయోచానుకము కాదని యూహించిరి. తమ యనుకూలముల ననుసరించి, వాటి కన్యాయంపజేయదగు చట్టములను నిర్మించుటకు, మాత్రముగా లభ్య ములైన ప్రదేశముల సహాయముతో నుంచి, వాటికొకట కొన్ని ప్రత్యేకవిషయములను నిర్మించి, తన్మూలమున వాటిని పరిపాలించుట కేర్పరుచుకొనిరి. రిగ్యులేషనులు తిరిగి తలయెత్తుట కిదియే కారణము.

నూతనాశయములతో నిర్మించబడిన, చిట్టనిర్మాణసభ తన కార్యక్రమమును నిర్వహించసాగిరి. ప్రభుత్వమునందు చింతక రిక్తికట్టినదిగాని, రానురాను క్రితించినది. విజయము మాడబడిన మొదలిడినది. తుదకు చిట్ట తిప్పనూచన లగుపించివి. వైస సరిజేసి, బి.బి.టి, యిదిమిట్ట జూచిరి గాని, కాలపరిస్థితు లనుకూలములైనవి. చిట్టనిర్మాణసభయొక్క ఉద్దేశ్యములను, ప్రభాప్రాతినిధ్యముయొక్క నిర్వహణయను, పాపకరణాసమదా యునకుగూడ ప్రత్యక్షమభిప్రాయము లైనవి. సభాచక్రవర్తి ఆధా ప్రకారము నడచు ననువాగి నిర్దేశమైనది. మరియొకవిధముగా మార్పుగావించి మరికొంతకాలము వెళ్ళుచువచ్చు ననుకొనిరి. పలుకుబడి గల ప్రభాప్రాతినిధ్య ముజేసిరి.

మాంట్యాగ్ ఫలముపై రిఫారము స్పీకరులను ప్రసాదించబడినవర మిదియే. ఇట్టిప్రాతినిధ్యము గలసభవారిచే నిర్మించబడు చట్టముల అమలుమాత్రము, తమ యనుమతికి లోబడి యుండవలె ననెరి. అనుమతించుటయు, అనుమతించక పోవుటయు, అమలులో తెల్లబయు, అమలులో తెల్లకపోవుటయు తమయభిప్రాయము ననుసరించి యుండు ననెరి. ఈ విధానములను దేశాభ్యుదయకరము లగు చట్టములు నిర్మించబడునచ్చును గాని, అట్టివి అమలులోనికి వచ్చుటకు మార్పు ధారాళమగు వలె నబ్బుటలేదు. చిట్టనిర్మాణసభయొక్క తత్వమిప్పటికి చక్కగా పోధపడినది. నిర్మాణకర్తలయొక్క అంతరంగికము నుద్ద్యమ మైనది. పలుకుబడి గల ప్రభాప్రాతినిధ్యముయొక్క ప్రయోజనము, నిష్పయోజన మని తెలుపబడినది. దేశాభ్యుదయకరము లగు కానములు గగనకునుమము లైనవి. దేశాచారాధ్యక్షులనుల కనుకణు లగు ప్రజలవ్యయము కానించగల కానములు విస్తరివిడిగా విజృంభించినవి. ప్రభానాయకు లిట్టికానము బుల్లంఘనియను లిసిరి. వీటి నల్లనిండుచుట ప్రయత్నము కొనునంతటివరకై ప్రజల వ్యూహనిరీక్షలయందు పాటుకొనినది. కొంద రుల్లంఘించి కార్యాచరముల కేరుచున్నారు. కొంద

అంతా సంతోషం (అంతా సంతోషం)
అంతా సంతోషం (అంతా సంతోషం)

లాయడు జార్జిగారి అవిచేక ప్రసంగము నిరుపద్రవ మని పరోక్షముగ భారత శాసనసభా ప్రారంభోపన్యాసమున సిల్హూలో రాజప్రతినిధి నుడివి దానివలన నీ దేశమున కలిగిన దుష్ఫలితమును చోలగించినను దానిని గూర్చిన ప్రతికూలాంధోళన మింకను సాగుచునే యున్నది. సంస్కరణములు హత మగునని తలచువారు గూడ కొందరు కలరు. (హిందీపంచి)

గురుకాబగుసంక్షోభము

ఆంధ్రానుగారిలేఖ

ప్రభుత్వప్రకటనము: ప్రబంధక సంఘమువారి ప్రత్యుత్తరము

సి. ఎఫ్. ఆంధ్రానుగారు

ప్రభుత్వమువారి నైతికపరాజయము

నేను చూచిన పోలీసుల చర్యలలో కొన్ని రాక్షస కృత్యములు ఘాతుకచర్యలు నై యున్నవి. ఈ అల్లిప్రాసు మునే నేను గవర్నరు, డిప్టీ కమిషనరు, కమిషనరు, సర్ జార్జి మెయూనార్డ్, సర్గారు బహదరు సుందరసింగుగార్లతో గూడ తెలిపితిని. కొందరి కతి ప్రమాదకరము లగు గాయములు తగిలెను. కొందరు పశువులను భాద అత్యంత దుష్పహమై యున్నది. నేను చాలసారులు వైద్యశాల కేటించి. కొన్నిరోజుల క్రితము దెబ్బలు తినినవారిలోగూడ పలువురి కింకను పూర్తిగా స్మారకము చాలెను. 14 వ తేదీ గురువారమునాడు నేనొకని చూచితిని. వానిభాగ చూడకకయ్యకాకుండెను. వానికి నిద్రపట్టు మం దియ్యదగు నని వైద్యునితో చెప్పితిని. వానికి గాయము తగిలి అరుదినను లై సభని వింటిని. వానిని 4-5 సారులు చూచి తిని. ఎవ్వడు చూచినను వాడట్లు ఘోషిల్లుచునే యుండెను.

ఈ ఘాతాడన మంతకాలము సాగుచుండునో అంత కాలమును ప్రభుత్వమునకు నైతికపరాజయమే కలుగుచుండును. కాన వెంటనే యీ దుష్కృత్యమును మానవలెనని నేను త్రికరణయా కోరుచున్నాను. గవర్నరు గాగా నే యీ దారుణ పద్ధతి నంతటితో నిలిపివేసెదరని నేనెంతయో ఆశపడితినిగాని కొత్త గాగా యములు తగినవారితో నిండిన బండ్లకట్టి తరువాతి నొకటిగ ఆశాకు మధ్యాహ్నము మింకను వైద్యశాలకు వచ్చుచుండుటచే వారు ప్రజలసంతోషకర మగు నాకాభంగము కలిగినది. ఎంత బలిమి అపహమో అంత మాతము బలిమి నే చూపుచున్నా మనుమాట నిజము గాదని 14 వ తేదీని గురుకాబగులో నేను చూచిన చర్యలన నేను చెప్పగలను. ఈవిషయము నాపోర్టులో పూర్తిగా వివరించి

తిని. కేటి (16 వ తేదీ) గోజుననైన దెబ్బలు నిలిచిపోవునని నా కింకను ఆశయున్నది. ప్రభుత్వమునై జనసామన్యమునకు ప్రబల మగు అవిశ్వాసము కలుపట కింతకంటె వేరచర్య విధియ నవ సరములేదు.

వార్జన్యరాహిత్యద్విగ్విజయము

వార్జన్యరాహిత్యధగ్యమునకు ఆకాలీలు దిగ్విజయమును కలుగజేరి. వాజీవితమున నింతటి ఘోరదుఃఖకరమగు దృశ్య ము నింతవరకును నేను చూచి ఎరుగను. దెబ్బలు తినుచున్న వారందరును స్పృహతప్పి పడిపోవువరకును వారికోట వైకధృతి భగవన్నామనర్పణముకొప్ప వేరుమాటయే వెలువడలేదు. నిజ మైనత్యాగార్థ ప్రాణసమర్పణ మదియే. త్యాగ మహిమను వారు బాగుగా గుర్తిం చిరి. త్యాగార్థ ప్రాణసమర్పణ మను పదమును నేనీ విషయమున తేలికగా వాడలేను. వారి మతభక్తికి నేను దాని నాకోపించుచున్నాను. మొదటినుండి కడవరకును వారికిగల యోగ్యచింత వైర చింతనమే. భగవత్ప్రీతికొరకు తామా త్యాగమొనరించుచున్నామను దృఢనిశ్చా సమువారి కందరికిని కలదని నేనున్నప్రముగ గ్రహించితిని. ఇది నిస్సంశయ మని ఆంధ్రానుగారు హిందూపత్రికా ప్రతినిధితో అమృతపరలో చెప్పిరి.

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

ప్రబంధక సంఘమువారి ప్రత్యుత్తరము

ప్రభుత్వసభ్యుడు గురకబాగు సంక్షోభమునుగూర్చి తెలిపిన విషయముల వరుసగా ఖండించుచు ప్రబంధక సంఘము వారు దీర్ఘచుక్కు ప్రకటనము గావించిరి.

గురువారము ఆకాలీల వశమైనప్పటినుండియు తమకు హక్కు గలదని వారాతోటలోని చెట్లనే అచటి కంటకాలల కొరకు నరికి ఉపయోగించుచున్నారు.

2 ఆధూములు (ట్రంపు సాత్తు గాని కొరతమువారు సిక్కులనై త్రివిధములకర్మ జరుపుట వ్యాయజియ్యదు.

3. ఆగస్టు 9 వ తేదీనోజయబాద్య రహస్య దివకర్మ పుస్తకములోని వ్రాసుబట్టియే గురకబాగులో 5 గురు ఆకాలీలను అరెస్టుచేయుటకు డిప్టీ కమిషనరు ఉత్తరువిచ్చెను. 10 వ తేదీని పోలీసు ఉద్యోగులు గురకబాగుకు వెళ్లిన పిమ్మట మహాంతుచేత ఫిర్యాదు వ్రాయించుకొనిరి.

4. గురకబాగు అను తోటలో సభలు మొదటినుండియు జరుగుచునే యున్నవి. శ్రతి అమావాస్యనాడును తప్పక జరుగుచుండెను.

5. ఆకాలీలు పోలీసులను కొట్టి రహవార్తలు నిరాధారములు గతినెల 23 వతేదీని పోలీసులు ఆకాలీలమీద పడినపుడు ఆకాలీలను చూడవచ్చిన గుంపులలో కొందరు పోలీసులపై రాళ్లు విసరిరి. అట్లు రాళ్లు వేసినవారిని ఆకాలీ నాయకులు మందలించిరి. రాళ్లు వేయుచుండగా నొకని పట్టుకొనిరి. తాను సి.వి.డి. పోలీసుభటు డని అతడొప్పుకొనెను.

సెప్టెంబరులో నొకనాడు ఆకాలీలు ఆహారపదార్థములను బలిమిని తోటలోనికి గొనిపోగారి రనుట సరిగాదు. ఆకాలీ లట్లు చేయలేదు. గతినాడు. గాయములు తగిలినవారికొరకు డిప్టీ కమిషనరు ఆనుమతితో ఆకాలీలు గురకబాగుకు తీసికొని వచ్చిన పదార్థములను కావలివారు బలిమిని దొంగలించిననుగూడ ఆకాలీ లేమియును బదులుచెప్పలేదు.

6. తేరాగ్రామములో చనిపోయినవారిద్దరును ఆకాలీలు వారెందుగా పోలీసులను కొట్టిరి. వారిగలభా ప్రత్యేకముగా జరిగిందిగాని పోలీసుల నిరోధమువలన కలిగినదిగాదు. అని ప్రభుత్వసభ్యుడు నడివినది సరిగాదు. వారు పొలములో పనిచేసి కొనుచుండగా పోలీసు లచటికి కేగి గ్రామస్థు లేవరై నా గురక బాగుకు ఆహారపదార్థములను గొనిపోవుచుండ మీరుచూచితిరా అని వారి నడిగిరి మేము చూడ లేదని వారు చెప్పిరి. అంతట పోలీసులు వారిని చావగొట్టిరి.

7. గురకబాగుకు వెళ్లు ఆకాలీజట్టవారు పోలీసు నిరోధము నెన్నడు చూరుచుకొనిపోక ప్రయత్నించలేదు.

8 పోలీసులు కావలసినంతమాత్రము బలిమినే చూపించినటు సరిగాదు. వారెందరులముగ ఆకాలీలను కొట్టిరిని వారు దెబ్బలు కొట్టుచున్నపుడు స్వయముగ చూచిన నుప్రసిద్ధ దేశీయనాయకు లందరునుగూడ స్పష్టముగా చెప్పియున్నారు. ఆకాలీ దెవ్వరును చనిపోలేను. ఎందువలనగా తలపగులునట్లు కొట్టిచంపకుండ వారికత్యధికమగు బాధకలుగునట్లు కొట్టుటయే పోలీసుల సంకల్పముగాన ప్రాణముపోవడను అపరిమిత బాధ కలుగునట్లును మూత్రమే పోలీసులు కొట్టిరి. అందువలన వారి దెబ్బలు బలమైనవి గావని చెప్పట సరిగాదు. పోలీసుభటుని బాటను అనగా 6 అడుగుల పొడుగు గు చేపాటి కర్ర. సిక్కులు దెబ్బలవలన స్పృహతప్పిపడిపోయిన పిమ్మట పోలీసు భటులు వారి కింకను పట్టి యీకాపుట తీరతనచుకు వేసకు మూలము.

9. పట్టపగలు వేలకొలది ప్రజల ఎరుట పోలీసు లొనర్చిన యీరాక్షసకృత్యములకు చింతను వెల్లడించు పలుకొక్కి టిగూడ ప్రభుత్వసభ్యులతోట వెడలలేదు. న్యాయక్రమ సంరక్షణ మని అతడు పోలీసుల చర్యను సమర్థించెను.

10. చాలచుండి మహాంతులు ప్రతినిధి సంఘముల సలహాప్రకారము గురువారముల కర్మచారమును చక్కబెట్టుచు సాత్తుల ననుభవించుట కిదివరకే రావట్లు చేసితిమి. ఆవిర్వాటులు సరిగాజరుగుచున్నవి. అటులనే గురకబాగు మహాంతుగూడ నడచుకొనట కంగీకరించిన ఆసాత్తుత డనుభవించుటకు సంఘమువారి భ్యంతరపెట్టుగూని అచటివారికి గల యిబ్బందులను సంఘము వారు తొలగించుట కతడు సమమైచి ప్రతినిధిసంఘమువారి సలహాప్రకారమే కర్మచారించుట కొప్పుకొనుట ముఖ్యవిధి.

ప్రభుత్వోద్యోగులలో కొందరు తప్రతికూలభావమును మార్చుకొనకున్నచో ఎట్టికొత్తచట్టమును చేసినను ప్రయోజము లేదని గతరెండేండ్ల అనుభవము వలనను మేము గ్రహించితిమని సంఘమువారు ప్రకటించి రని అమృతపర విలేఖరి హిందూ పత్రికకు వ్రాసెను.

పితాపురమున దేవినవరాత్తుల ఉత్తవములు

పితాపురమున బాదగయాక్షేత్రతీర్థకావాలగు శ్రీమదుమాకుమ్మశ్రీశృంగస్వామి దేవళముల శ్రీశారదానరాత్మత్యనందర్పణమున వాళ్ళయంజ నుద్ధతతిప్రస్థాభి విజయదశమివరకు శ్రతిదివసము రుద్రాభిషేచనములు, సహస్రనామమంతమపూజలు, లక్షకుంఠు మృజలు, వేదపారాయణము, గీతాదిపారాయణములు, శాస్త్రవాదములు, వేదార్థప్రచనము, రాత్రి సమాధానము మున్నగునవి. శ్రీపదాచార నిబంధనసంఘముచే భక్తిపురస్కరముగా జరిపించబడును.

ఉత్తర రాష్ట్రము.

కర్నూల ప్రచారము.

(నిమ్నటితరువాయి)

గంజాం జిల్లా

గంజాం జిల్లాలో ప్రతి పండును 6 మొదలు 14 నెలల వరకును కడుగుటకు తగినవాడై మొత్తం ఎట్లయినను, 6-12 నెలల వరకు నేయుటకు నాణెను తెల్లనూది 100 నెలలవరకు నేయుటకు దగిన తెల్లనూది, యాజిల్లాలో జగన్నాథప్రసాద్, బుగడ, బోడల, బోడిసింగి, దిగువూడి, నూరంగి, ఉద్దాసు, పద్మావతి, నెలవల్ల బోడలకు 100 నెలల వరకును తగిననూది కొద్దిగమూత్రమే దొరుకును.

(ప్రతి) గంజాం వీధులకు 40 నేర్వదలగునూ కూలి 1-6-3 నుండి 2-8-0 వరకును. ఏనుట చేయుటకు కూలి 8-0 తులముల నేను 2 మొదలు 4 అయినప్పటికి. ఏనుట ఆనుట చేయుకృత్తి వారికి తయారై నెవరు. ఏను కలయినంతవరకు యున్నారు.

నెనుకటి పురాతనరాటమే ఉపయోగింపబడుచున్నది పాడుకు 40 అంగుళములను వెడల్పు 27-83 అంగుళములను రాటును ఖరీదు 1-4-0 మొదలు 2-8-0 వరకును ఈ జిల్లాలో 1922 జూన్ నెలవరకు 12వేల రాటుముల పనిచేయుచున్నట్లు అంచనావేయబడినది. 200 ములను నాలు నెలల తయారగుచుండును. నాలునెలలకు 6 మొదలు 14 వరకును సాధారణముగా 10 నెలలవరకును. 60-80 నెలలవరకు కొద్దిగా వడుకబడుచుండును. 10 నెలలకు 8 అయినను 15 వ 16 అయినను 20 నెలలకు 14 అయినను వడుకుమాలి యాజుబడును. తయారైనవారములూ 80 వరకు వడుకుకు బంకివచ్చును. 40 వేలవరకు నేతగాం ప్రాప్తారు. జిల్లాలో 10 వేల వర్గముల రాదాపు పనిచేయుచున్నది. ఏనుట 400 చే వర్గముల మూలమునకు వడుకునూలతో పని చేయుచున్నది. నెవరైన యేర్పాటుల చేసినయెడల 5 వేలవరకు నేతగాం వడుకునూలవయోగించునట్లు చేయవచ్చును. వెడల్పు నేసినది 31 మొదలు 64 అంగుళములను, సాధారణము 36 అంగుళముల వెడల్పు నేయబడును. 31 అంగుళముల 1 అయినను 66 వ 11 అయినను 45 వ 2 అయినను 54వ 2 1/2 అయినను నేతవారి యాజుబడును. ఆయన చేయుటకు నేతయెక్కర యాజువలెను. 10-12 నెలలముల చొక్కా గుడ్డలకును ఎక్కర నెలలముల నూలు ధోతులకును ఉపయోగింపబడును. వడుకు నూలు నేయుటకు నేతగాంధ్రుల భయము అనిపడుకు పనికిరావనియు నెక్కరక తెలుసుకుననియు, కూలి గట్టిదనియు నందును.

నెలకు కాంగ్రెసుక్రింద నేమి యితరులకిందనో 50 వేల గజములకర్నూల తయారుఅవును. ఎక్కరక కొడల, బుడ, జగన్నాథప్రసాద్ నెలవల్లలో తయారుగును. గంజాంజిల్లాకు గుంటూరు బందరునుండి కర్నూల దిగువతియగును. గంజాంజిల్లా నుండి, కలకం పూజిజిల్లాలకును మృద్రాను, బొంబాయి, కలకత్తా పట్టణములకును నెలవతి చేయబడును.

కర్నూల నల్లయిటికానాకన్న నెక్కర కావలయును. కొత్త కర్నూలధానిమేలి యింగ్లీషు చదువు కొన్న వారే, అందరును. కర్నూల ధానిమేలిల చేయుటకు అనేకరకములు తెలుపుచేసిన కర్నూల తయారు గావలెను. కర్నూలలు ఎట్లు వువగా:—ధోవతులు 4 గజముల పాడుకు 45 అం వెడల్పు-2-4-0 మొదలు 2-12-0 వరకు 5 గజముల పాడుకు 45 అం. వెడల్పు 3 మొదలు 4 గజముల చొక్కా గుడ్డలు (సాదావైనను చావలనైనను) గజం వెడల్పు 9 గజం 9 మొదలు 12 అయిన కొట్టుగుడ్డ జముల నేతిని 10 అంగుళముల వెడల్పు 9 గజం 12 అయిన మొదలు 1-4-0 ఉండును

ఇంకను కర్నూల గంజాం చొక్కాగుడ్డలు ట్టిల్లుతివానీలు కావలెను. ఏదో ఒక నెలవరును బెట్టి తప్ప కర్నూల అందరును ధానిమేలిల చేయుటకు ప్రత్యేక ప్రచారమేయియును లేదు. ఈ యెత్తరము ప్రతిపది యెక్కరక వేయబడినది. వీధులవెండు కర్నూల అమ్మకము కొద్దిగజరుచున్నది.

ఈజిల్లాలో కర్నూల అమ్మకముచేయుటకు 5 మార్కెట్లుపెట్టుటయు, జిల్లాలో నెలలముల నెట్టుటయు, సాధారణముగా 20 నెలల ఉపయోగము యెక్కరకేసి ధోవతులు తయారు చేయుటయు, కర్నూలకాటలో పనిచేయువారలకు నేత, మరగన్నవాడు 3 నేర్వదలయు, నూలుగుడ్డకు రంగువేయుటయు, తెలుపుచేయు

టయు, కర్నూల వృద్ధిచేయవలెను. ఇప్పుడున్న వడుకునికొను మలే యెక్కర చేయవలెను. జిల్లాలో పండుప్రతినిబెట్టికపోతుండ నుంచి కర్నూల కావలెను. గుంటూరు, హైదరాబాదు జహానుమండి వచ్చి కర్నూలపుకర్నూల బహులలోనున్నది కొద్దిగా చేయుమని జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ కోరే 60-80 నెలలముల కర్నూల తయారు చేయబడును.

గంజాంజిల్లా ఖద్దరు ప్రచారమంతయును గంజాం జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ పెక్కరి, శ్రీయంత నిరంజనపాటియార్ గారి చేతులలో నున్నది. ఆయనకు నెలవల్లలో కర్నూల తయారు చేసి అమ్మకట్టి ప్రచారము సాయము చేసెదను. కాంగ్రెసు క్రింద పనిచేయున కమ్మయను, స్వీయసామెము చేసికొనుచున్నది.

బాలనూరుజిల్లా కర్నూలప్రచారము.

1911 జనాభాప్రకారము యాజిల్లాలో 50 వేలమంది నేతగాంధ్రులు గలరు. నేతగాంధ్రుల సంపాదీ అనియు, బెంగాలీ అనియు రెండుతరగతులవారు గలరు. సంపాదీ నేతగాంధ్రులు 6-20 నెలలవరకును నేనెదను. బెంగాలీ నేతగాంధ్రులు 40-60 నెలల వరకు నేనెదరు. బెంగాలీ నేతగాంధ్రుల సంపాదీ నేతగాంధ్రుల కన్న తక్కువ వున్నారు. జిల్లాలో మూడు తాలూకాలలో సంపాదీ నేతగాంధ్రుల పూర్తిగ నున్నారు. జిల్లాలో 80 వంతుల మంది యీ నేతగాంధ్రుల నేసిన గుడ్డలట్టి నూవేయారేపు మిల్లుములతో నేసిన గుడ్డను కట్టుచున్నారనలయెను. నూలు వడుకుటను యీ జిల్లాలో పూర్తిగ మరచిపోయిరి. అందుచే ఇదిక్కిత్రక ప్రవేశపెట్టవలసి వచ్చెను. నిరాకరణోద్యమ ప్రారంభమనండియు 12వల సంపాదీ నేతగాంధ్రుల నేసిన 6-20 నెలలముల గుడ్డను కొనుచుండిరి. నాజానుగుడ్డ ఉపయోగము చాల వరుకల్లిపోయెను. బెంగాలీ నేతగాంధ్రుల యిప్పుడు 20 నెలలముల నేయుచున్నారు. మొత్తముగా 1921 నవంబరు నాటికి 4 వేలరాటుముల కోవాకు 4 గంటల చొప్పున పనిచేయుచుండెను.

ఈజిల్లాకు నేతలో ఒక ముఖ్య గలదు. సంపాదీలు వడుకునూలు నేయుటకు యేమియు ఆజ్ఞేపణ చేయరు. నేత కూలి మహాక గంజును. వారలకు వడుకునూలు యిస్తే కులధముగా నేసి యిచ్చెదరు.

బాలనూరు జిల్లాలో కొన్ని నెలలముల తిప్పరము జూడగా జిల్లాలో ప్రతిపండును, అందు గంజాం తేకపోవుటచే గంజాం తియిపం తేవనియు తెలియుచున్నది. జిల్లాలో చాల నెలలముల పంజారిలు కనుబడును. వడుకునూలే ఏనుట చేసెదను. వడుకు మాలిలో యేవలచేయు కూలికూడ చేరియుండును. పురాతన రాటుమే వాడుకలోనున్నది. దాని ఖరీదు 2-12-0 5-15 నెలలములవరకు నూలు వడుకుబడును. భద్రకలో మాత్రము 30 నెలలముల వరకు నేయుట యును. అన్ని నెలలములలో సన్నము గు కర్నూలకు యెక్కరక కావలసియున్నట్లు నివేదికలు దెల్పుచున్నవి. వడుకుకు తగిన బాణము నూటికి 25 వంతులమాత్రముండును. భద్రక కెంటు రలో మాత్రము 80 వంతులు వడుకుకు పనికిరవును. ఒక కెంటుకు నెక్కరకో 5 వంతులు మాత్రమే పనికిరవును. ఈ వడుకునూలు పాక్షిక నుండకపోవుటచేతనున్న పు బాగాతేక పోవుటచేతనున్న కర్నూలనున్నది. నేతగాంధ్రు మిల్లు నూలునే ఉపయోగించుట కిష్టపడెదరు. రాటుమునూలు నేయుటకు ఎక్కరకులీ ఆడిగెదరు. చాలవరకు నేతగాంధ్రుల మహా జనులకిక్కలో నుండును వీరికి కర్నూల నూలుతో నేసి నప్పటి కన్న మిల్లుములతో నేస్తే ఎక్కువలాభము వచ్చును. కర్నూలలో కావలసినది రకరకాల గుడ్డలను కొంచెమునాజూరుమాత్రమే. ఈజిల్లాలో శ్రీయంత కర్నూలకర పాటిగ్రహిగారు కర్నూలపని చేయుచున్నారు.

శంబల్ పూరుజిల్లా కర్నూలప్రచారము

ఈజిల్లాలో మూడు 11 సంస్థానములు జమీనులు గలవు. వాని యన్నిటిలోను ప్రతిపండును. ఇప్పుడు మిల్లు యజమానులు తిసుకపోవు ప్రతిని పోసినవండ్ రాటుముల కొరకు వినియోగింప వచ్చును.

ఈజిల్లాలో వడుకుపని చాలలేదు. ఇప్పటికిని అనుయాయులు, గోండాలు అనువారు, తమ బట్టలకు వామే నూలు వడుకుకొనెదరు. అనుయాయులలో నోక అచారముగలదు. ఒక శ్రీ పొడ్యెయ్యె మొదటికొనరులూ భర్తకులుబడునకు అందరకును పరిపాపు నూలు వడికి నేయించి పెట్టుట విధ్యుక్తము. ఇట్టివారు జిల్లానుండంతట నున్నారు. ఎక్కరక కర్నూల తేవండ్ నే వీరిల సహాయముతో యాజిల్లాలో వడుకు పని పునరుద్ధరింపబడి అభివృద్ధి యగుచున్నది.

శంబల్ పూరుజిల్లా జనసంఖ్య తిలములు అంచనా వేయబడినది. ఇందు 8వ వంతు 1లముంది నేతగాంధ్రులు ఈ నేతగాంధ్రులలో నాల్గు తరగతుల నేతగాంధ్రులు నున్నారు. ముస్తా తరగతి వారు దప్ప భూలియా, కొంటియా, గోండాతరగతులవారు ముతకగుడ్డల నుపయోగించెదరు. నిరాకరణోద్యమము ప్రారంభము కాకపూర్వమే ఈజిల్లా ప్రజలు మిల్లువేసెను ముతకగుడ్డల కట్టును రాటుపునూలు ముతకగుడ్డలను నూడ కట్టుచుండెదవారు. కావున నేతగాంధ్రుల చాలవంది వడుకునూలతో నేయుచున్నవారు.

ఈజిల్లాలో డబ్బు తక్కువగుటచేత కర్నూలపని చాలవరకు నష్టపడినది. అప్పటికిని 8 వేలవరకుముల పనిచేయుట ప్రకంపనము.

కాంగ్రెసుకర్నూల తెలవరులవల్లే ఉత్తర రాష్ట్రములో కాంగ్రెసు కర్నూల నెలలములు, నేర్వదలములలో నీక్రింది విధముగా గానవచ్చును.

Table with 2 columns: గంజాంజిల్లా and నెలలముల వేరు. It lists various types of cloth and their prices in different parts of the district.

Table with 2 columns: బాలనూరుజిల్లా and నెలలముల వేరు. It lists various types of cloth and their prices in different parts of the district.

Table with 2 columns: శంబల్ పూరుజిల్లా and నెలలముల వేరు. It lists various types of cloth and their prices in different parts of the district.

Table with 2 columns: పూరిజిల్లా and నెలలముల వేరు. It lists various types of cloth and their prices in different parts of the district.

ఇండియా నేషనలు లిబరలు షెడ్యూలు స్థాయిసంఘసభ

ఈ మితవాది సంఘ స్థాయిసంఘసభ్యులు పలువురు కోరుటచే స్థాయిసంఘసభ అక్టోబరునెల 8 వ తేదీ ఆదివారము నాడు చెన్నపురిలో జరుగును. ప్రధానమంత్రి ప్రసంగము రాజకీయస్థితి, రాజకీయ శ్రేణిలు, సంస్కరణములు అభివృద్ధి ఇంకేపు సంఘమువారి విధములు, ప్రభుత్వ కార్యసంఘ సభ్యుల సంఖ్యను తగ్గించుట, మంత్రిల సంఖ్యను తగ్గించుట వీనిలము గారి మాతన ప్రకారము ఢిల్లీలో సభజరుపుట యున్న విషయములు చర్చించబడు పని కార్యదర్శి జి. ఏ. నరేశంగా తిలిపి.

గాంధీ మహాత్ముని వర్ణం

శిక్షాదినమహాత్మ్యము

ఆచార్య ప్రభుల చంద్ర రాయగారి సందేశము
అమెరికాదేశమున గాంధీశిక్షా దినసభ జరుగుట
చెన్నపురిలో ఉత్సవములు, ఖద్దరు ఊరేగింపులు
చెన్నపురిలో గొప్ప బహిరంగసభ

శ్రీమాన్ ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు మున్నగు నాయకుల గంభీరోపన్యాసములు

ఆచార్య ప్రభుల చంద్ర రాయగారి సందేశము

గత ఆరుమాసములనుండి మహాత్మాజీ కార్యాచరణమునందున్నార. ప్రభుత్వమువారు విధించిన శిక్షను సంతోషపూర్వకముగ ననుభవించి కార్యాచరణమున బోధించు మనకు మహాత్ముడు ఖద్దరునుండేకము నొసంగెను. ఆచరణలగు ప్రజలవ్యభిచారములను మహాత్మాజీ లాసంగు దివ్యోపదేశములందు సత్య ప్రేమా వేదాంతపాఠ మంతయును మహాత్ముడు పఠజేరించిన ఖద్దరుమహాత్ములమునందే యుమిడియున్నది.

భారతభూమికి ఖద్దరు కేవలము వదుతునూ బట్టయేగాదు ఖద్దరునందలిసాంకేతిక మహిమ మత్స్యధికము. నాకు ఖద్దరునందు సమృద్ధిముకలను. భారతదేశము నద్దరించుటకు ఖద్దరుతిప్ప వేరు పాథము లేనేలేదని నేను నమ్ముచున్నాను. రాజకీయముగ భారతదేశము పరులవై నాధారపడియుండుటచే వాణిజ్యవిషయముగ తిండిపట్లకు కావలసినవస్తువులగుగూరకేళిరతిమార విదేశీయులవై న ఆధారపడవలసియుండుట నే నెరుగదును. విదేశములనుండి వచ్చునున్న రితులగు నుండవస్తువులను విడిచి మునుక ఖద్దరుబట్టలను కట్టుట కష్టముగ నే ననుపించునని దేశీయులు దిక్షుబూనినవో ఖద్దరును కట్టులను, కట్టెదరు.

అన్ని యుగములలోను శ్రీమతి కిములలోను మానవ హితముకొరకును సులభమైనవియుకొరకును మేహనీయులు కష్టముల ననుభవించియున్నారు. కాని వారి కష్టానుభవము నిష్ఫలము కా లేదు భారతజాతి నద్దరించుటకే గాంధీమహాత్ముడు కార్యాచరణము ననుభవించుచున్నాడు.

మీరు ఖద్దరుబట్టలనే ధరింపును. మహాత్ముని కార్యాచరణమును గావించువు.

చెన్నపురి దేశీయ సమాజ

మందిరము

(నేపథ్యము క్లుప్తము)

నిన్న (18 వ తేదీ) మహాత్ముని 58 వ పుట్టినదినమును జూలై 18 వ తేదీన గాంధీ సంతకము ప్రకారము నిన్నటికి మహాత్మునకు 58 వ పుట్టినదినము ప్రవేశించినది. లింగిచెట్టి పిల్లలనున్న నేపథ్యము క్లుప్తముగ సభ జరిగినది. శ్రీయుత గద్దే రంగయ్యగారు, డాక్టరు టి. సి. కురుపు, శ్రీమాన్ భావ్యం అయ్యంగారు, శ్రీమాన్ చక్రవర్తియ్యగారు మున్నగు ప్రముఖులువచ్చిరి. జాతీయగీతముల పాడిరి. మహాత్ముని ఆదేశానుసారము నడచుకొనవలెనని కురుపు, చక్రవర్తియ్య గార్లుపద్య సించిరి.

*** ** *

మహాత్ముని పాఠశాల

ఇరుగప్పన పిల్లలనున్న గాంధీ సంతకము విద్యా భుజన యంతరము ఖద్దరుభాగల యూరేగింపు జరిపిరి.

* * *

హిందీపాఠశాల

ఆర్యసమితిగారు హిందీపాఠశాలలో నుచిరితిరి గాంధీజన్మదినోత్సవము జరుపబడెను.

నిన్నటి బీచినభ

గాంధీమహాత్మునికి 6 సంవత్సరములశిక్ష విధించి ఆరు మాసములు గడచెను. మహాత్ముని నిర్బంధదిన మగుటచే, చెన్నపురి తిరుకల్లెక్కేటి సముద్రతీరభాగమున మదరాసు జిల్లా ఆంధ్ర అరవళాంకెను సంఘముల పక్షమున నిన్న సాయంత్రము 5-45 గంటల కొక సభ జరిగెను. సభకునుమారు మూడు డు వందల మంది వచ్చిరి. ప్రేక్షకులలో శ్రీయుత ఎస్. కస్తూరి రంగఅయ్యంగారు శ్రీయుత ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు ఎం. శింగారవేలు శెట్టిగారు వి. చక్రవర్తియ్యశెట్టిగారు, కే. ఎం. పడికొరుగారు, కే. గోపాలాస్వామి మొదలగువారు, సి. వేంకటరంగ నాయుడుగారు. వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారు, గద్దేరంగయ్యనాయుడుగారు గోమగుంట్ల నుబ్రహ్మణ్యం శెట్టిగారు, వాకాటిపిల్లరావునర్సిడిగారు వెదురుమూడి శేషగిరి రావుగారు, శ్రీయుత పి. రంగస్వామిఅయ్యంగారు, ఎస్. సత్యమూర్తిగారు, ఎస్. ఎస్. వరదాచారిగారు, నుబ్రహ్మణ్య శివగారు, నేలనాకల నుబ్రహ్మారాయుడుగారును, నలునైలైయ శ్రీయుత నుండిరి.

అగ్రాసనాధిపతి

శ్రీయుత ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు రుపపాదించగా, శ్రీయుత ఎం. శింగారవేలు శెట్టిగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి.

అగ్రాసనాధిపతి గాంధీమహాత్ముడు గత రెండు సంవత్సరములనుండియు భారతదేశమునకై ఎటుల కృషిసేసివెనో వర్ణించెను. రెండుసంవత్సరముల కాలమును మహాత్ముడు స్వరాజ్యసాధనములను గూర్చియు, కద్దరుపాముఖ్యతను గూర్చియు ఎంగుండియు పుత్రికయందు వ్రాసెను. కద్దరే స్వరాజ్యము సంపాదించు ననిను. చివరకు కార్యాచరణమునకు వెళ్లినపుడును ఆయన యొగిన సందేశము కద్దరు గూర్చియు ఆయన తోడిదేశీయుల స్వాతంత్ర్యసంపాదనకై 6 సంవత్సరము కార్యాచరణము పొందెను. ఆయన యుపదేశము ప్రకారము అనుష్ఠించిన స్వరాజ్యము తప్పక అచిరకాలమున లభించునని శింగారవేలు శెట్టిగారు చెప్పిరి.

శ్రీయుత ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు.

అంతట అగ్రాసనాధిపతి శ్రీయుత శ్రీనివాసయ్యంగారు నువన్యసింపుడని యాహ్వానించెను. శ్రీయుత అయ్యంగారు మధుర, కోయంబుతూరు, నేలం, మున్నగు తమిళవంశములందు, పర్యటనము గావించి యాచర్యుని తిరుగ వచ్చిరి. మదరాసు నగరమునందున్నామ కన్వింజకున్నను, ఇంక తమిళజిల్లాలయందు ప్రజల నిర్మాణ కార్యక్రమము నత్యుత్సాహముతో నిర్వహించుచుండిరి. తిరువూరు, దిండిగల, నేలం, ఆప్రాంతములందు స్వచ్ఛమగు నూలును, రాటుపు నూలును తయారుచేయుచుండిరి నూలు అతిస్పందియము నడక బడుచుండిను. శ్రీయుత పురుషులకన్న శ్రద్ధవహించి విరామకాలము నంతయు, ఆపని యుండే వినియోగించుచుండిరి. రాటుపు నూలు వలన, ఈ దేశము సాము విదేశముల పాలుగా కుండ యీ దేశమునందే యుండుననియు, బీదల కీర్పత్తివలన దిగులులేక యాహారము కొరతననియు అందరనును సుఖ మెప్పుడు కలుగునో అప్పుడే స్వరాజ్యము వచ్చుననియు గాంధీమహాత్ముడు చెప్పియుండినను సందేహమునకుండు కొందరు మిల్లిమూలు కట్టల కొనగూడదా యని ప్రశ్నించుచుండిరి. కద్దరు బట్టలను కట్టుకొనుటవలన విదేశీయులకు ద్రవ్యము పోక యీ దేశముననే

యుండుటయే గాక స్వాతంత్ర్య భావములు గలుగును. భారతీయుల కార్యకారము గలుగును.

శాసనసభలు

ఉపన్యాసకుడు కొంతకాలము శాసనసభ్యుడుగ నుండిన. శాసనసభలవిషయము ఆయనకు బాగుగ తెలిసియుండిన. శాసనసభ్యులలో నేతలు గౌరవములను తెలివిగలవారును నుండిరి. లాయరుబార్నిగారి యుపన్యాసము మితవాదుల యాగ్రహముకు పాలయ్యెను. అన్నిచోట్ల, రంగాచారి మున్నగు శాసనసభ్యుల ప్రేరణవలన సామాజ్యశాసనసభయందు ప్రధానమంత్రి యుపన్యాసమును ఖండించుచు నొకతిర్మానము గావించబడెను కాని దాని వలన యే ప యోగ మేమి? మదరాసు శాసనసభయందును ఉపన్యాసకుని మిత్రులుండిరి మొదల రామచంద్ర రావుగారు గొప్ప అనుభవజ్ఞులు. ఆయనవల్ల కృష్ణారావుగారు కట్టుదలగలవారు. శ్రీమాన్ సి. వి. వేంకటరమణ అయ్యంగారు సమర్థులు. వీరితోపాటు ఉపన్యాసకుడును తోడి శాసనసభ్యుడుగ రెండు సంవత్సరముల కాలము గడిచెను. కాని ఏమియు లాభము లేకుండెను. కార్యనిర్వాహకసభ్యులను, మంత్రులను కలసి ప్రభుత్వ విధానమును సమర్థించుచుండిరి. సంస్కరణములవలన గలిగిన లాభములలో నదియొకటి. నిరాకరణావలంబుల కేసుల రికార్డుల పరిశీలించు విషయమై పి. రామస్వామి మొదలగువారు కొనసిన యుపన్యాసమునకును లా, ఆర్డరు, సభ్యుని యుపన్యాసమునకును భేదము గన్పించుటండిను. శాసనసభలలో జరిపి కాలమును ప్రతిభను వృధాపరచుకొనుట కన్న కార్యక్రమమునందే అధికసంఖ్యాకులుగ తేరిన స్వరాజ్యము లభించుట సుకరమని శ్రీయుత గారి యభిప్రాయము.

దృఢసంకల్పము

ఏమని చేయవలెనన్నను, దృఢసంకల్ప మత్యవసరము. కార్యక్రమములు ఎల్లరును సభ్యులుగ చేరుట యావశ్యకము. కార్యక్రమసాధనముల నన్నిటిని ప్రతిపాదన అంగీకరింపవలెనను నిష్పంధములేదు. కాని ఉద్దేశ్యములం దెవరికిని భేదాభిప్రాయముండదు. ఏయద్యమమును కొనసాగింపవలెనన్నను, ద్రవ్యమవసరము. గతసంవత్సరము తమిళర ప్ర్యము 6 లక్షలకుగాన 1 లక్షనుమాత్రమే తిలవస్వరాజ్యనిధి కర్పించెను. ఈసంవత్సరముకిను ఎంతోసాము కావలసియుండిన. గాంధీమహాత్ముడు అహింసను గూర్చి నొక్కనొక్కచోధించెను. పంజాబులోని ఆకాలిలు అహింసా సూత్రమును గమనించుచుండినను, వారు ప్రభుత్వమువారి శిక్షలకు బాట్రులగుచుండిరి. నిరపరాధులగు పండితమాలవ్యాగారు పరిభవంపబడిరి. ఏదియట్లుండినను దృఢసంకల్పమే అత్యవసరమైయుండెను. దృఢసంకల్పమే తురుష్కవిజయమునకు కారణము. మహాత్ముడియులవిజయమునకు గాంధీమహాత్ముడే కారణమని ముస్తఫా కెమలుపాషా, ఆలిసోదరులవంటివారు మనఃపూర్వకముగ నంగీకరించిరి. అట్లుండ, భారతీయులెల వెనుకాడవలెను? ఒకకాడుకద్దరు యయోగించి, మరొకవాడు మిల్లుబట్టలను ధరించుట యనుచితముగ నుండును. కాంగ్రెసు ముఖ్యసూత్రముల నంగీకరించిన, వివముల విషయమై తిగాదాయుండదు. గాంధీశిక్షణను గ్రహించి మనఃస్థైర్యము, నలవడ జేసికొనిననే అన్నియు వాని యంతట అవి సమకూరవని శ్రీయుత శ్రీనివాసయ్యంగారు పలికిరి.

శ్రీయుతలు పి. రంగస్వామి అయ్యంగారు, గద్దే రంగయ్యనాయుడు, వి. చక్రవర్తియ్య కద్దరు ప్రాముఖ్యతను గూర్చి యుపన్యసించిన పదప, సభ సుమారు 9 గంటలకు మగిసెను.

* * * * *

అమెరికాలో గాంధీశిక్షాదినోత్సవము

ఆంధ్రునెల 18 వ తేదీన అమెరికాలో న్యూయార్కు నగరమున బ్రూక్లిను ఆస్పత్రిపక్క 138 సోగ్యూమున లాక్విడ్ పరిషదాలయమున శిక్షాదినోత్సవము జరుపబడెను. శ్రీనివాక నందస్వామి అమెరికాదేశమున కేగివుడు వారికి అతిథ్య మెంగిన ఎమ్మాకాడుకన్యగారే యాధిపత్యదాలయమునకు యజమానురాలు. ఆస్పామున నత్యుత్సవము జరుపుట కొమె సమ్మతించెను నేనుసప్రతికా సంపాదకు డగు డాక్టరు వ్యాసుగారు రాసిన లో నువన్యసింప నంగీకరించెయు అవసరకారణము వలన రాజులక తుమాపణ లేఖను వ్రాయుచు “గాంధీమహాత్ము డభిప్రపంచ మహావీరుడు. అతని దౌర్జన్యరాహిత్య సిద్ధాంతము విశ్వమంతటను వ్యాపింపవలదు.” అని వ్రాసి, ప్రాచీనవాట్లనకన్య, టి. హెచ్. కె. రేజిమిగార్లుపద్యసించిరి.

దే శి య వ ర్త లు

తు రు ష్క వి జ య ము

దేశమునందంతటను ఉత్సవములు

మూల్తాను కొట్లాట

సమరససభ - ధనసహాయము - అరెస్టులుమున్నగు వివరములు

భారతకాంగ్రెసుకార్య సంఘసభ

అమృతసరులో నామోదించబడిన తీర్మానములు

భారతమితవాది సంఘసభ

అక్టోబరు 8 వ తేదీని చెన్నపురిలో జరుగును

శ్రీమాన్ సుబ్రహ్మణ్య శివగారు

రాజ్యద్రోహమునకు పూచీకత్తు కొరుట - అక్టోబరు 4 వ తేదీని విచారణ జరుగును

అకాలీల సంక్షోభము - ప కాళంగారి తంతివార్త

భారత దేశమున విజయోత్సవములు

బొంబాయి

17 వ తేదీరాత్రి బొంబాయిలో మహమ్మదీయుల యొక్క వనీకులను అలంకరించి వీరపాతకులకు ప్రార్థనలు చేసిరి. భిక్షాభక్షన వలంటీరుల టోకేరింపు జరిగినది. ఆంగ్లోవారిధిక ధనము ప్రోగుచేసిరి. జామ్యానుసీదులో యిహ ప్రార్థనలు జరిగినవిచ్చట ఉత్సవకాణమును సామాజికలకు సేతు వోటనీగారు నివరించిరి. అంగ్ల దేశమునా రితరుణమున చాలజాగ్రూకతతో వెలగవలెను. తేనీవో ధనతదేశపుమహమ్మదీయుల కాగ్రహము కలుగలదని వోటనీగారు నుడిచిరి.

ఫిల్లీ

17 వ తేదీరాత్రి ఢిల్లీనగరమున విహారకారములు జరిగినవి. గింపులు జరిగినవి. చాండినీచౌక్ ఆస్మీరు నేటులకద్ద సభకు మను నుత్సవము జరిగినది. పెద్దగన్నము వరుయుటచే ఉత్సవమున కంతరాయము కలిగినది.

ఇతరస్థలములు

బొంబాయి ఢిల్లీలలోనేగాక అహమదాబాదు మున్నగు పెక్కుపట్టణములందు విజయోత్సవములు ప్రార్థనలు జరిగినవి. చాలచోట్ల కద్ద మువలన నుత్సవముల కంతరాయము కలిగినది.

*** **

భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ

అమృతసరులో 17 వ తేదీని జరుగుట

ఈనెల 17 వ తేదీని అమృతసరులో దేశబంధు శిక్ష రంజనదాసుగారి అధ్యక్షతకీంద భారత కాంగ్రెసు కార్య సంఘసభ జరిగినది. ప్రబంధకసంఘ కార్యసంఘసభ్యులుగూడ వచ్చిరి. గురుకృపాగువివములను పండిత పదనమోహన మాలవ్యాగారు వివరించిరి. ఈ దినక తీర్మానము లామోదించబడెను.

తీర్మానములు

1. దౌర్జన్యము కొంచమైనతేకుండను ప్రతికొంచుతేకుండను న్ను అకాలీలను పోలీసులు ఘోరముగ కొట్టట చాలతక్రమము అకాలీలు భారతముగ వైర్యముతో అత్యవధిమగు అత్యంత హనుతో క్రూరపాపలను సహించుట చాలాపశోచనీయము.

2. తీరిగినిర్మాణ మయములను పూర్తిగా పరిశీలించి భారత స్థాయిసంఘమునకు అక్టోబరు నెలాఖరు లోపున నివేదిక మును పంపుటకు యాసంఘమువారికి ఉపసంఘము స్వేచ్ఛయి చున్నారు. అసంఘమునకు శ్రీమాన్ ఎస్. శ్రీనివాసాచార్యుల గారు అధ్యక్షులుగను ఎం. ఆర్. జయకుమారి (బొంబాయి పోలీస్టరు) మాతాజా మహమ్మదుటాకీ (ఢిల్లీ) జి. ఎం. సెనుగుప్త (బెంగళూరు) ప్రోఫెసర్ గార్ల సభ్యులుగను ప్రాధేనరు రుచి భాంగారు కార్యదర్శిగ నుండవలెను.

శ్రీమాన్ సుబ్రహ్మణ్య శివగారు

108 క్రింద పూచీకత్తును కొరుట

శ్రీమాన్ సుబ్రహ్మణ్యశివగారు తంజావూరుజిల్లాలోను చెన్నపురిలోను 18 వ మే మొదలు, మార్చి 20 వరకు నొసంగిన ఉపన్యాసములు 124 ఏ, 153 ఏల క్రింద రాజ్యద్రోహకరములని, ఒకవత్సరమునకు స్వల్పకర్తవ్య పూచీకత్తును జూచిను నివ్యవలెనని 108 క్రింద చెన్నపురి ప్రధాన రాజధాని మేన్స్ట్రీటు జూరీచేసిన ఉత్తరువును నలుయిన స్వేచ్ఛకు 15 తేదీని విచారణకందజేసెను. అక్టోబరు 4 వ తేదీని విచారణజరుగునని తెలియుచున్నది. నిన్న సాయంకాలము జరిగిన గాంధీవ్యవస్థాపకసభకు శివగారుగూడ వచ్చిరి.

*** **

సంస్థానాధిపతుల రక్షణచట్టము

మసీదాలు మోదీగారు

హిందూదేశ పత్రికాసంఘ కార్యదర్శి మసీదా సీ మోదీగారు భారతప్రభుత్వసభ్యులకు బొంబాయినుండి యిటుల తంతివార్తనంజెను. 1910 వ సంవత్సరము మద్రాసునగరమున కలిగిన తొండలను నిర్మంధమును మేము బాగుగా ననుభవించి యున్నాము. సంస్థానాధిపతులను గూర్చి పత్రికలలో వ్రాతలవ్రాయకుండ నిపు డొకచట్టమును మరల చేయగోరుచో మద్రాసునగరమునే మరల నిషేధితో ప్రారంభించుచున్నారని దేశీయులు తలంచుట నిశ్చయము. ఈచట్టము వామోదించినచో పత్రికలకు విరోధము కలుగును. స్వతంత్రముగ న్యాయముగ పత్రికలు పనిచేయుటకు వీలుండదు. ఏటులైన నిట్టి చట్టము భారత రాజనగధలో నుపపాదించుటకే దోరతమువారు నిశ్చయించుకొడల చాని విప్పటిసభలలో నుపపాదించునాడరు. సంస్థానాధిపతులను గూర్చి పత్రికలలో వ్రాయబడిన వాతలకు, సంస్థానాధిపతుల ఆక్షేపణలకు, రాష్ట్రప్రభుత్వములనూరవలను వెంటనే ప్రకటనపతల ను మోదీగారు కోరిరి.

* * *

అకాలీ విషాదము

ఘోరతీరమగు తెల్లలు గాయములు చేసెనుట

శ్రీమత టంగుటూరు ప్రకాశం పంతులుగారు అమృత సరమునుండి 15 వ తేదీని యిట్లు తంతివార్త నిమిచ్చుచున్నారు. పర్షింగు కమిటీ సభ్యులు కొందరు 16 వ తేదీ వారాన వచ్చిరి. నిన్న ఉదయము శ్రీయుతసీ ఆర్. దాసుగారు వారి సతీమణియు మోతీలాల్ నెహ్రూగారును సుమారు 10 1/2 గంటలకు కలకత్తా మొయిలలో దిగిరి. వేనెను ఆదేశ సభ్యులును నకు బొంబాయి మొయిలు దిగితిని. నిన్న ఉదయము మొదలు వే నీ న ప ని, గాయము ల కలిగి రి. ప్రత్యే కముగ నిర్బంధపడిన ఆనందపురిలో నున్న అకాలీధీరులను చూచుటకు వెళ్ళితిని. శ్రీయుతులు సి. ఆర్. దాసు, పండిత నెహ్రూ, పటేల్, జమ్నాలాల్ బహాద్, లాలా దునీచంద్ గాంజుక, నేనూ, మరకొందరు అరటిసాయకులుగలపి నధ్యక్షులు 12 గంటలకు ఆనుభవపండితలోనికి వెళ్ళితిని. అదిమాడగ శత్రుత్వమువారు యుద్ధసముదాయము నిర్మించుటను శత్రులు మనస్సునకు దీక్షెను. అంతయును ప్రముఖ చక్కగనం

దెను. అత్యధి వేయించునని కాక్కి తెల్లలు తగినవారినివేసి వేసిరి. వేర్వేరు వార్తలలో రెండువందలమంది వక్రలలో పరుండియుండిరి. ఒకకోగినుండి యింకొక కోగి వక్రకు ఒక్కొక్కరకుతగినగాయములు జూచుచు, కొద్దికొద్ది విచారణలు చేయుచు మేము వడిచితిమి. చాచా పు అం ద ను ను నురల కర్మక్షేత్రమున బ్రవేశించుటకు సిద్ధముగ నుండు చుని అతను కల్గించిరి. వారు కెప్పిక కెప్పలు క్రూరకర్మ లు నర్పింపవలసిగాను. గాయములు తగినవారిలో ఒకవక్రడు 80 యెండ్లవానినిజూచితిమి. ఒకశ్రీమద నుండెను. ఆమెగా యములు తగినవారికి ఉపహారము చేయుటకు టైటికెక్కా చావరికకగొట్టుబడెను. అమెదొక్కలో ఒకటి రెండుతెల్లలుత గులునప్పటికస్వస్థుల బాలయెను. ఒకవక్రమన్నదీయయువకుడు గాయములుబాగుగ తగులుటకే మాటాడలేకపోయినను, ఒకవక్ర ము చుట్టడియ కా దైన్య వి ల త న నె చు రొ గ్గ న వచి మ య ము ను బా గు గ పూ స గు చ్చి న టు ల ప ర్షింపి రెవోటిలో ఎడవేసి అమెద్యమును గ్రుక్కరనియు చెప్పెను. ఈ అనుభవముండి మరియొక వాకి మాటాడులో వెళ్ళి తిమి. అతడు యింకా యెక్కువతెల్లలు తగినవారికి చికిత్స చేయబడుచుండెను.

ఎక్కువగాయములు తగిలి, రక్తయెముకలు విరిగినవారు లను వింకను నెన్నియో తెల్లలు తగిలి:వారలను జూచితిమి. 14 యెండ్లవాడొకడు నుంచి తెల్లలు దివి పడియుండెను. గురుకృపా బాగుకు జతలువెల్లుచున్నరని తెలియునె యీబాలుడురీతిమెక్కు యామునడచెను. ఈయవకుడును, దౌర్జన్యమునుండి స్వీయరక్షణము చేసికొనలేదు. భారతరాజనగధలోను, పంజాబు ఆధికారమున వలయునంత మాత్రమే జలము ప్రయోగింపబడెనని చెప్పిన మాట సత్యమారమును విరధము నైనదని యెప్పుడో ఒక సారి వెల్లిమాయవానికి కూడ విశదమగును. పండిత మాళవ్యా గారును విరర ప్రేక్షకులరు, తెల్లలు తిన్న వాచును చెప్పిన విషయమును విన్నపిదప, నేమానపుడై నను ఒక్కటే యువేశమును నూచును. అది యేమనగా ప్రభుత్వోద్దేశము అకాలీ యుద్ధమునున్న సిక్కుల పరాక్రమమునున్న అణగద్రోవుటకు యనియే. స్వాతంత్ర్యసంఘములో, అహింసావిజయమును అసహాయోద్ధమనిజమును, ప్రపంచీకారితములో సప్రతిమా నములైనవి. *ంతుచేరినే కరుణలదౌర్జన్యము ప్రయోగించబడుచున్న ను గాంధీకుపాత్రుని నాచుకత్తి కిమ్మణులకైద ప్రభుత్వ గాండిన అహింసా భావములకు నే సహనము కళ్యయాయెను.

అయినచోయు లిట్లు నిర్వర్తించెదనని యను కొన్నవనిని అకాలీలు ప్రార్థిచేసిరి. సాత్త్విక రాజనగధంబునును ప్రత్యింధి నను గురుద్వారప్రబంధక కమిటీవారు తేసికొన దాకన్న నెక్కువ జరుగునని నేననుకొనెను. నేనామెతి, బాలభగో ద్యనుముఖ్యుడే అనుభక్తులు స్థాపింపబడిన. చాలమంది దాక్షర్ణ సేవకేయుచుండిరి. ఆంయుతెన్నుబండ్లు పనికేయుచుండెను. దాక్షరులను, నర్సులను శ్రేత్రమునందు గాయములు తగిలివనారి సకాలమునకు సిద్ధముగ నుండి కేయు సేవను జూచి, శేతము భవివ్యత్తునకు తనకేమొక లాభమున్నయెదల గుణ. పాతమును నేర్చుకొనరును. అపజయముండితిమిని భాంగిపోవక, ప్రభుత్వమువారు అహింసకు విరధముగ దౌర్జన్యమును ప్రయోగించితిమని ఒప్పుకొనిరి ఆహింసయే విజయము గాంచెను. ప్రభువు విజయములో ప్రథమాధ్యాయాంతమున, అగ్నిరాగలు. అలంకములు ఏమియును లేకుండ తేసి జరలను గురకావూకుట వెళ్ళనిచ్చుటలు చేసిరి. కక్షరుగారు వచ్చిన తరువాత నివృడు. అరెస్టు ఉత్తరువు అమలులో నున్నది. అది జరుగుచున్నది. ఎంతకాల మిటుల జరుగునో, ఏమి ఫలితములగుల్లనో వేచిమాడవలయును.

*** **

నర్సింగుకమిటీ సమావేశము

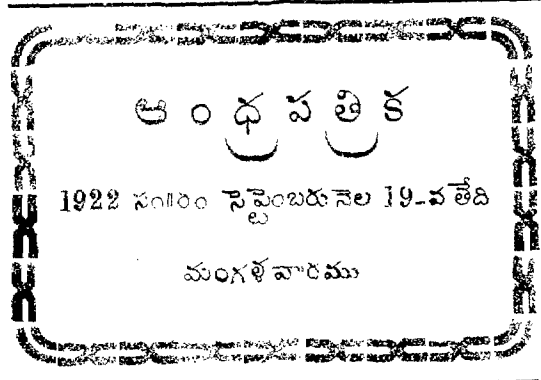
శ్రీమత ప్రకాశంపంతులుగారు మూల్తానుపట్టణము నుండి యిట్లు కేదు: తంతివార్త నిమిచ్చుచున్నారు:—

ఈఉదయము మూల్తాకు చేరితిమి. పర్షింగుకమిటీ యు వ టు నే యు స మా వే క మ గు ను నాటిరిన్సాలో భాను పండిత పదనమోహనమాలవ్యా పటేల్ జమ్నాలాల్ బహాద్. రాశేంద్రబాబు లాలాగునీచందు గారలు ను నేనును మొహరం అల్లురుల సందర్శమున తండు మరముల వారికిని సంగి గురువుటకు వచ్చితిమి. ఆంధ్రపర్షింగు కమిటీ సమావేశమునకును 22, 28 తేదీలకు ఆంధ్రా ప్ర్యీయమహాసభలకును నాతేనందులకు చింతించుచున్నాను. చిత్తూరుకు 24-వ తేదీకి వచ్చెదను.

ఆర్య సంగీత విద్యాలయము:—వైదికాలయ మువారియాజమాన్యమున 20వ తేదీబుధవారము నాయంకాలము. గంటలకు సాంబిర్యమహాలలో శ్రీకానా ప్రభువులని సంగీత అబ్దులు కరీముఖానుగారి పాటకచేర్చి జరుగును.

ప్రకటనము

శేషజీవితము మహాలయ అమావాస్య యగుటచే,
ఆంధ్ర పత్రిక వెలువడదు. సంపాదకుడు.

బళ్లారి ఆనంతపురం జిల్లాలు:

రీసెటిల్ మెంటు

బళ్లారి ఆనంతపురం జిల్లాలలో తూముమును దారిద్ర్యమును రాజ్యముజేయుచుండుట, సామాన్యముగ దెలిసిన విషయమే. స్పెషల్ సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు గారు రా. సా. జె. వేంకటనారాయణ నాయుడుగారికి మాత్రము పరిస్థితులు వేరువిధముగ గనుపించినవి. అదోసి, ఆలూరు, శిరుగుప్ప, బల్లారి, తాడివర్రెడ్డి, గుత్తి తాలూకాలలో, ప్రజలు రాను రాను ఐశ్వర్యవంతు లగుచున్నారనియు, శిస్తులను హెచ్చుజేయవలయు ననియు, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు గారు సిఫార్సుజేసిరి. వారు ప్రచురించిన నివేదికము మాయెదుల నున్నది. శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటును మదరాసు రాజధానిలో ప్రవేశపెట్టుట యవసర మను నభిప్రాయము ప్రబలియున్నను ఇంతవర కది ఫలోన్యభిమునకు రాలేదు. రీసెటిల్ మెంటు జరిగినపు డెల్లను, భూమిపన్నలు గూడ హెచ్చుగు చున్నవి. ప్రజలు ఐశ్వర్యము ననుభవించుచున్నటుల దెలుపుట యాచార మయినది. ఈ కారణముచే, భూమి విషయమై యజమానులు తగినంత శ్రద్ధ వహించక ఇతరవృత్తుల వంకకు మరలుచున్నారు. పన్నులవృద్ధి భయము వారి నావహించియుండును. బళ్లారి ఆనంతపురం మండలములలో వర్షపాతము కడుస్వల్పము. వర్షముపై కర్షకుడు ఆధారపడియుండుటచే, సకాలమునకు వర్షము గురియకున్న మనుష్యులును పశువులును గూడ పడెడి బాధ లమితము. అందుచే ఏదియో యొక సంవత్సరము పంటలు బాగుగ పండినను, దానిని ప్రమాణముగ గైకొన వీలుండదు. పంటలు పండని సమయములే తరుచుగ తటస్థించుచుండును. తుంగభద్ర తప్ప వేరు నదులు లేవు. కృష్ణ, గోదావరి, కావేరి నదులవలె తుంగభద్ర, సమృద్ధిగ నీరును సప్లయ జేయజాలదు. ఈ ప్రాంతములందు కాటకములు పలుమార్లు దండెత్తినవి. 1871 మొదలు 1881 సంవత్సరముల మధ్య ప్రచండతొమ్ మేర్పడి విశేష జననష్టమునకు కారణమయ్యె నని సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారి నివేదిక యంగీకరించుచున్నది. ప్లేగు వ్యాధివలన బళ్లారి తాలూకాలో 1901, 1911 సంవత్సరముల మధ్య మరల జన సంఖ్య దగ్గను. తాడివర్రెడ్డి తాలూకాలో గూడ 100-కి ముగ్గురువంతున దగ్గిరి. అంటువ్యాధుల వ్యాపకము, ఆర్థికదుస్థితికి ఫలిత మని ఎంచవచ్చును. ఇట్టిస్థితి, విశ్వర్యమును సూచింపజాలదు.

1917 సంవత్సరమునందు ప్లేగువలనను, 1918 సంవత్సరమునందు తీవ్రమగు విషజ్వరము వ్యాపించుటచేతను, ప్రజలలో 100 కి 7½ వంతున చని పోయినటుల ప్రచురింపబడెను. కాని ఈయంకెలను నమ్ముటకు వీలులేదని ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశము.

శము. పలువురు మరణములను రిపోర్టుజేసియుండ లేదనియు, అసలు జననష్టము ప్రచురమయినదాని కన్న చాలయధికమనియు, ప్రభుత్వమువారు సూచించిరి. ఇందునుబట్టి, ఈతాలూకాల దుర్భరస్థితిని కనుగొనవచ్చును. ప్రభుత్వమువారు మాత్రము, మరణాధిక్యమునకు ఆర్థికదుస్థితి కారణమని జెప్ప వీలులేదని తృప్తిజెందుచున్నారు. అంటు వ్యాధుల ప్రాబల్యమునకును ఆర్థికదుస్థితికిని గల సన్నిహిత సంబంధమును గ్రహించిన, ప్రభుత్వము వారి యూహా కాధారము లేదని విదిత మగును. ఈరెండుజిల్లాలలో శిస్తును వసూలుజేయుటకు అధికారులు నిర్బంధముల నధికముగ నవలంబింపవలసి వచ్చుట, ప్రజలఐశ్వర్యాభివృద్ధికి నిదర్శనము గాజాలదు. ఈప్రాంతములలో ప్రజలజీవితావసరములు చాలస్వల్ప మని సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారు సూచించుచున్నారు. చోళ్లు, కొట్లలు ప్రజలకు ముఖ్యాధారములట. వరియన్నమును వారు పండుగ దినములలోమాత్రమే యనుభవించుట. చింత పండు పచ్చడితో సగముఅన్నమును వారు తినెదరట. మిగిలిన సగమును పెరుగుమజ్జగలతో భుజించెదరట. కడపటివస్తువులు రెండును రయితులకు పుష్కలముగ గలవట. నేయిగూడ వారికి సామాన్యముగ నక్కరలేదట. మాంసము తిరుచుగ నక్కరలేదట. సామాన్యపు రయితు సేటిని అమ్ముకొని, తనకు కావలసినదెప్పు, చింతపండులను కిరోసినాయిలును కొనునట. రయితులకు కావలసినస్వల్పావసరములు వారియొద్దనే దొరకుననియు, మంచుకుటుంబమునకయినను వారమునకు రెండురూపాయలకన్న నెక్కుడుసొమ్మును వెచ్చింప నవసరములేదనియు, ప్రపంచములో ధర లెంత పెరిగినను రయితుకు ఎట్టియిబ్బందియు గలుగదని యు,మినుమిక్కిల హెచ్చుధరలవలన రయితులకు హెచ్చుసొమ్ము లభించి వారిని విశ్వర్యవంతుల గావించు ననియు, వేంకటనారాయణ నాయుడు గారు వర్ణించిరి. మరియొకవిశేష మేమన, మామూలు పల్లెటూరివారు మిగుల ముతకబట్టల ధరించెదరట. ఇందుకు కావలసినమాటును స్త్రీలు ఇంటియొద్ద వడకుదురు. ఈ నూలుతో గ్రామములయంద దండెడి మగములపై బట్టలను నేయించుకొందురు. వ్యవసాయము జేసేడి కులములలోని స్త్రీపురుషులు గలసి పొలములలో బని చేయుదురనియు, కూలీలను సామాన్యముగ నుపయోగింపరనియు, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారు వర్ణించిరి.

ఈవర్ణన జూచిన, రయితులు భూలోకస్పర్శ సుఖము ననుభవించుచున్నటుల గాన్పించును. ఇందుకు ఫలిత మేమి? రయితులు శిస్తుల నధికముగ చెల్లింపవలయుననియే గద. సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు గారు భారతీయులు. ఇక్కడి సంగతులను గుర్తెగిన వారే గాని మరొండుగాదు. వాకు చిత్రించిన రయితుపటము జూచిన, అది రయితుల విశ్వర్యమును దెలుపు చున్నదా, లేక దారిద్ర్యస్థితిని దెలుపుచున్నదా యని యోచింపవలెను. చింత పండు కారముతో, నేతిస్పర్శలేకుండ, భుజించుటయు, తన యొద్దనున్న నేతిని ఇతరుల కమ్ముటయు, అవసరమగు వస్తువుల నయినను బజారు నుండి కొనకుండుటయు, రయితుయొక్క దుర్భర దారిద్ర్యమునకు నిదర్శనము గాదా? ముప్పొద్దుల తృప్తికరముగ అన్నము, తినుటకు శక్తియున్నవారి స్థితి ఇటులనే యుండునా? ప్రపంచమునందంతటను జీవితావసరముల ధరలు పెరిగియుండ రయితులు మాత్రము సుఖపడుచుండురా? అన్నిటి కన్నను చిత్రము, రయితులకు వ్యయసాయపు ఖర్చులు లేనేలేవా? నాయుడుగారి వాదముతో

నేకీభవిం చెడిరయితు లుండరని నమ్మెదము. రయితుల యభిప్రాయమును రిపోర్టునందు సూచించి యుండలేదు. రయితులు విశ్వర్యము ననుభవించుచున్నారనియే వాదసాకర్యార్థ మంగీకరింపిము. అటులగుచో రయితులు ఇతరుల కీయవలసినబుణములు వృద్ధిజెందు తెల? బుణముల యభివృద్ధి రయితుల సంపదకు నిదర్శనమా లేక వారిదురవస్థకు నిదర్శనమా? సామాన్యదృష్టితో జూచు వారి కెల్లరకును, రయితుల దుర్భరమెరుగు చున్నదని గోచరించును. కాని, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు గారు వేరువిధముగ నర్థము జేసికొనిరి. రయితులకు తమ బుణములను పెంచిచెప్పటయు, తమ రాజుని తగ్గించి చెప్పటయు అలవాటట. రయితులు తమ ధనమును దాచుకొందు రని, వీరు కనిపెట్టిరి. పొరుగువానికి గూడ తనయొద్ద ఎంతధన మున్నదో రయితు వెల్లడిజేయనపుడు, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు గారి కీ రహస్య మెటుల దెలిసెనో, గోచరింపకున్నది. మరియొక వివరీతపు సంగతి. రయితు సాధ్య మగుసంతెవరకు బయటకు గనుపించక, కొద్ది ధనమును అప్పుచెచ్చుకొనుచు, అందుపై సంవత్సరముల తరబడి నష్ట విచ్చుచు బుణ్యగ్రస్తుని వలె నటించుచుండునట. రయితుల ధనము చాలవరకు భూగర్భమునందు దాగి యున్నదట.

వేంకటనారాయణ నాయుడుగారి విచిత్రసిద్ధాంతమును పరికింపవచ్చును. రయితులు బుణ్యగ్రస్తులగుట, దారిద్ర్యముచే గాదనియు, కేవలము నటన కొర కనియు, వారి సామృత్యము భూమియడుగున నిలువజేయబడు ననియు సూచించుటకన్న వై పరీత్యము వేరొకటి యుండునా? భూగర్భమున దాగియున్న ధనము వీరిదృష్టి కెటుల గనుపించెనో యూహింప నశక్యము. ఇట్టియూహా నాధారముగ గైకొని రయితులు విశ్వర్యముతో తులదూగుచున్నారనుట ఎంతన్యాయమో కనుగొనవచ్చును. సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారి సూచనలతో ప్రభుత్వమువారు మొత్తముమీద నేకీభవించిరి. తుంగభద్రదానడిక్రిందనున్న పల్లపు భూములకు తరము లేట్లను 100-కి 25 వంతునను, ఇతర నీటివనతు లున్న భూములకు 100-కి 12½ వంతునను హెచ్చుజేయవలె నని సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు గారు చేసిన సిఫార్సును ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి. మెరక భూములలో నల్లరేగడ భూముల శిస్తును 100-కి 18½ వంతునను, ఎత్తరేగడభూములను 100 కి 12½ వంతునను పెంచుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. ఈ కేట్లు ముప్పది సంవత్సరముల వరకును నిలిచియుండును. గతవత్సరము ఫిబ్రవరి నెలలో జరిగిన శాసనసభలో, కాలమానము విరుద్ధముగ నుండుటచే రీసెటిల్ మెంటు లేట్లను 1920-21 సంవత్సరమున ప్రవేశపెట్టుట భావ్యము గాదను తీర్మానమును పి. శివరావుగారు ప్రవేశపెట్టిరి. ఆతీర్మాన మంగీకరింపబడెను. మరల గత శివరావుముతో ముగిసిన శాసనసభలో, రీసెటిల్ మెంటు సూచనలను అమలులో జెల్పవలదని శివరావుగారు తీర్మాన ముపపాదించిరి. ఈతీర్మానముపై ప్రసంగించిన సభ్యులందరును బళ్లారి ఆనంతపురం జిల్లాల దుర్భర దారిద్ర్యస్థితిని వర్ణించిరి. వీరు ఎవ్వరును, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు గారు గనుపరచిన వర్ణనతో నేకీభవింపరయిరి. ఈ రెండు జిల్లాలును వరుసవరుసగ కాటకములచే పీడింపబడుచున్నవనియు, పొలములసాగుబడి కగుఖర్చులను సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారు సరకు గొనలేదనియు, శివరావుగారు నుడివిరి. అంటువ్యాధులు ప్రబలుటయు, జనసంఖ్యదగ్గుటయు, శిస్తుల వసూలుజేయుటకు నిర్బంధములకు గడంగుటయు,

రయితలు ఆరికదార్బల్యమునకు నిదర్శనములని శివ శంకరంపిళ్లగారు స్పష్టపరచిరి. కె. శరభారెడ్డి గారును, రంగనాథంమొదలియారుగారును రయితల దుస్థితిని దెలిపిరి. మండలమునభవము గల శాసనసభ్యులు విన్నవించినను, క్రొత్తరేట్లను తగ్గించుటకు. దివిన్యాసభ్యు డంగీకరింపకబోయెను. తుట్ట తుదకు ప్రస్తుతపు ఫసలి ఆఖరువరకు మాత్రము, హెచ్చురేట్లను వసూలుజేయకుండుటకు దివిన్యాసభ్యు డంగీకరించెను. సెటిల్మెంటు పనులు మాత్రము జిల్లాలో ఎప్పటివలె కొనసాగుచుండునని దివిన్యాసభ్యుడు స్పష్టపరచిరి. తాత్కాలిక పశమనమువలన లాభమేమి? వచ్చేఫసలియండియెనను హెచ్చురేట్లను రయితలు భరింపకతప్పదు. ప్రజాసామాన్యజేమమును కాపాడుటకు ఆతురము జూపెడి అధికారులు, సమయమువచ్చినపుడు వారు కపటులని చాటుటయు, వారినుడువులు అసత్యములని ప్రకటించుటయు, వారిపై నెక్కుడుబరువులను మోపుటయు విచిత్రముగాదా? ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యతవహించునెడల, సెటిల్మెంటు ఆఫీసరుగారి ఆరోపణల కవకాశ ముండునా?

గుంటూరు తాలూకా బోర్డుల ఎన్నికలు

గుంటూరు తాలూకాబోర్డుల ఎన్నికలు గడచిన ఏప్రిలులోగా జరిగి క్రొత్త బోర్డులు ఏర్పడవలసియుండెను. కాని స్థానికస్వపరిపాలనాశాఖామంత్రిగారు, ఆరుమాసములవరకు ప్రాతబోర్డుల జీవితమును పెంచిరి. ఆ గడువు గూడ ఆక్టోబరు 1-వ తేదీతో అంత్యమగును. ఈ లోపుగ ఎన్నికలు జరుగునని తలచి, అభ్యర్థులు నిలిచి వోటరులను హెచ్చరించుచున్నారు. మొన్నటి శాసనసభలో క్రొత్తబోర్డులేర్పడుటకు మరల నామమాసముల గడువు సీయవలయునని, మంత్రిగారు కోరిరి. వారి విన్నపమును శాసనసభ్యు లంగీకరించిరి. తాలూకా బోర్డుల ఎన్నికలు జరుగుట కభ్యంతర మేమి? కాలయాపనకు కారణ మేమి? సహాయనిరాకరణావలంబుల సంచలనమే కారణమని మంత్రిగారు స్పష్టపరచిరి. ఈమారు నిరాకరణావలంబులు ఎన్నికలకు అభ్యర్థులుగ నిలువబడిరి. ఎన్నికలు జరుగుచో, వారు తప్పక విజయము గాంచెడివారే. ఇంతకుపూర్వము, నిరాకరణావలంబులు స్థానిక సంఘములలోనికి రాకుండుటకు రాజభక్తిప్రమాణమును ప్రతి సభ్యుడును గైకొనవలెనని ప్రతిపాదించెడి చట్టము నొకదానిని మంత్రిగారు శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టిరి. కాని ఈ చట్టము, నిరాకరణావలంబుల ప్రవేశమున కడ్డుగలిగింప దని నిశ్చయ మగుటచే, నిరుపయోగ మయ్యెను. ఇప్పుడు ఎన్నికలు జరుగకుండను, క్రొత్తబోర్డులు ఏర్పడుకుండను మంత్రిగారు అడ్డుబెట్టుచున్నారు. ఎంతకాల మిటుల ఆటంకము గలిగించెదరో తెలియదు. సంస్కరణములవలన, ప్రజలకు చేకూరినహక్కులేవియో గనుపించుచునే యున్నవి. లాయడుజార్జిగారు వోటరులకు గల ఎన్నికహక్కులకు భంగము కలిగించిరిని, మన మితవాదసోదరులు వారిని నిందించిరి. ఇప్పుడు స్థానిక మంత్రిగారును మదరాసు శాసనసభ్యులును చేసిన పనియేమి? లోకలుబోర్డు వోటరుల ఎన్నికహక్కుల భీదిభంగము గలిగించుట గాదా? స్థానికస్వపరిపాలన మొత్తదస్థితికి వచ్చినదో యూహించుట సుల్లభ సాధ్యము. చిరాలవ్యవహారములోనేమి, విజయవాడ మ్యునిసిపలు: వ్యవహారమునం దేమి, గుంటూరు తాలూకాబోర్డుల ఎన్నికలవిషయమునం దేమి, ప్రజాభిప్రాయ మెటుల తృణీకరింపబడెనో యూహింప

వచ్చును. ఖండాధికారముల నిచ్చుటవలన, దేశమున కుపద్రవ మొత్తయేని గలదు. స్వపరిపాలనమును విభజింప వీలు లేదు. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము దేశమునకు లభించినపుడే, రాష్ట్రపరిపాలన మేమి, స్థానికస్వపరిపాలనమేమి, సామ్యవ్యతిలో నుండగలదు.

బాధ్యతెవరు?

హిందూపత్రికకు, బండను విలేఖకుడు వ్రాసిన లేఖయందు, లాయడుజార్జిగారి ప్రసంగమునకు ఇండియా రాజ్యాంగమంత్రి యగు పీలు ప్రభువు గారు కారకులని గనుపించుచున్నది. సివిలు సర్విసు వారిని ఊరడింపనిచో, వారందరును సమ్మెకట్టెదరని, పీలు ప్రభువుగారు లాయడుజార్జిగారికి దెలిపిరట. కారకు తెవరయిన నేమి? లాయడుజార్జిగారు చెప్పిన సంగతులు శిలాక్షరము లయినవి. వానిని ఉపసంహరించుకొనవలసిన వారు లాయడు జార్జి గారే. లాయడుజార్జిగారి ఉపన్యాసమునకు రాజప్రతినిధిగారు వ్యాఖ్యానము జేయుటవలన లాభమేమి? ఒకరు లేదనిన, మరియొకరిపై ఆశ బెట్టుకొనుట, కోందరకు ఆచారమయినది. మద్రాసు ధనభారమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దొలగింపక బోయినందులకు, జాయింటు కమిటీవారి పైనను, ఇండియా ఆఫీసుపైనను కొందరు ఆశ బెట్టుకొనుచున్నారు. ఇండియా ఆఫీసు వారికిని, బ్రిటీషు మంత్రులకును హైందవాత్యములపై ఎట్టి సవతి తల్లిప్రేమ గలదో గ్రహించిన, భ్రమ పూర్తిగ దొలగి పోగలదు. తాత్కాలికముగ కొంతభేద భావము పొడగట్టినను అధికారవర్గ మంతయు నొక్కత్రోవనే చనును. ప్రజాభిప్రాయమున కనుగుణముగ గాక తన యిచ్చవచ్చిన రీతిన అది సంచరించును. అందుచే భారతీయులలో నన్నివత్తముల వారును తమపై తా మాధారపడి యుండుటకు నేర్చుకొనవలయును. అట్టితరీ, వారి మనోరథము సిద్ధింపకుండ నాలుకపరుచుట కేరీకిని సాధ్యము గానేరదు.

ఆచార్య సప్తలదండ్రరేగారి సందేశము

గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధదినమున ఆచార్య సప్తలదండ్రుడు భారతీయులకు సందేశ ముండును. ఆసందేశ మేమి? మహాత్ముని కద్దరుసందేశమునే ప్రఫుల్ల చంద్రుడు మరల బోధించుచున్నాడు. సత్యమును ప్రేమయు, కద్దరుసందేశమునందు ఇమిడి యున్నవి. కద్దరు హిందూదేశమును రక్షించునని యు, మరియొకటి దానివలె బనిచేయజాలదనియు, ప్రఫుల్ల చంద్రునికి సంపూర్ణ విశ్వాసము గలదు. కద్దరునుధరించి, మహాత్మునిబాధలను ఉపశమింపజేయు దని, ప్రఫుల్ల చంద్రుడు భారతజాతిని హెచ్చరించుచున్నాడు. వీరి హెచ్చరికను భారతీయులు కొనసాగించి కృతకృత్యు లగుదురుగాక!

అకాలీసిక్కుల ప్రవర్తనము

అకాలీసిక్కుల ప్రవర్తనము, దేశనాయకుల స్తుతికి పాత్ర మయ్యెను. సి.యస్. ఆంధ్రాసుగారు, అకాలీలకు ఆధ్యాత్మికవిజయము గలిగెనని యంగీకరించిరి. దేశనాయకులు, అమృతసరమునకు తీర్థయాత్రకువలె వెడలుచున్నారు. అకాలీలను అభినందించుచున్నారు. అనివిసెంటుగారు మాత్రము అకాలీల ప్రవర్తనమును నిరసించుచు, అధికారులవలంబించిన ప్రతిక్రియలను మెచ్చుకొనుచు నిన్నటి దినము న్యాయుండియా పత్రికలో వ్యాసమును ప్రకటించినది. బిసెంటుగారి వాతలు ఆంగ్లోహైందవ పత్రికల వ్రాతలను గూడ తలదన్నుచున్నవి.

మిలిటరీభర్సు

హిందూ దేశపు మిలిటరీ అవస్థములను వివరించుటకేర్పడిన ఉపసంఘమువారు, నైవ్యములను విశేషముగ తగ్గింప వీలులేదని అభిప్రాయ మొనగిరట. మిలిటరీభర్సు తగ్గదనుట నిశ్చయమే.

కాకినాడలో టర్కీ విజయోత్సవం

స్వకీయ విలేఖరి లింతివార్త

కాకినాడలో భిలాఫతు సంఘమువారి ఏర్పాటుప్రకారము 15వ తేదీన బహిరంగపథ జరిగినది. నిన్న (17వ తేదీ) రాత్రి గొప్ప ఉత్సవము జరిగినది. నిన్న రాత్రి సరిగా 9 గంటలకు ప్రార్థనలు జరిగెను. మసీదులను దీపావళులతోను పతాకములతోను బాగుగా నలంకరించిరి. గొప్పజుర్రెగొంపు జరిగినది. చాలమంది హిందువులుగూడ మహ్మదీయులతో కలసి అన్ని ఉత్సవములలోను పనిచేసిరి.

టర్కీ-విజయోత్సవము

కలకత్తాలో డిపాలంకారములు

ఎన్వరువాహాగారి మరణవార్త స్థిరపడుట 17 వ తేదీ రాత్రి కలకత్తానగరమున మహమ్మదీయులు తురుష్క-విజయోత్సవమును జరిపిరి. ఇండ్లను మసీదులను అలంకరించి దీపావళులను పెట్టిరి. తురుష్కులకు సంపూర్ణవిజయము నొసంగవలెనని ప్రార్థించిరి. ఎన్వరువాహాగారు చనిపోవుట విజమేనని కలకత్తా భిలాఫతు సంఘమువారి కపుడే దృఢవార్త వచ్చుటచే ఉత్సాహమునకు కొంతభంగము గలిగినది.

అమెరికను రైల్వేసమ్మె

అమెరికను రైల్వేసమ్మె రాదాపు ముగియుచున్నది. పూర్వపు వీతనములనెసే పరివారిని పూర్వపు ఉద్యోగములలోనికి దీసికొనుటకు చాల రైల్వేకంపెనీల వారు (51 కంపెనీలు) ఆంగీకరించిరి.

నేటాలు భారతీయులు

పీటరుహార్డిజుబర్గు, సెప్టెంబరు 12:— నేటాలు ప్రాంతము ఆర్థికపెన్నవకు గవర్నరు జేసలు తనసమృత్తి నొసఁడు. యూనియనుప్రభుత్వమువారి కను వరుసముల రై సెన్సింగు చట్టమును మార్చవలెను. (ప్రెస్సుఆఫ్ ఇండియా)

ఆ. గ. యు. వ. రా. జు గాను 1924 సం. ఆఫ్రికాను దర్శింపజనును (ఇంగ్లీషువర్ష)

రైల్వేరిస్సు నోటుసంఘము

ఈవిషయమును గూర్చి సభ్యు లేకగ్రీకుముగ సంగీకరించి సంతకములు చేసిరి.

గుడినాడ తాలూకాలోని బొమ్మలూరు వాస్తవ్యులను శ్రీమంతులును నగు శ్రీయుక్త లింగం నాగభూషణము చౌదరి గారు దమకుం గల వైవిధ క్రిపరాయణత్వముచే సప్రసంతానములలో నొకటి యగు కృతిసంతానము నొందఁగోరి మృగుమధురైలిని పద్యగద్యగీతాత్మకముగ నాచే రచింపఁజేసిన “పాదుకా పటాభిషేకము”ను బందరులో నెటీవల జరిగించిన గణపతి నవరాత్రోత్సవ సందర్భమున శ్రీయుత బట్టు సూర్యనారాయణ దాసుగారిచే హరికథాసూతమున కాలక్షేపము పెక్కుకడవలొనరింపఁబడెను. ఈగ్రంథ మశ్యంత మనోహరముగ నుండుటయగాక దైవభక్తిపరాయణులగు చదురులటను హరిదాసులకును శ్రీ నాగభూషణము గారివలన నవీతిముగ లభింపఁగలదు.—శ్రీరామ్ వీరబ్రహ్మము, పండిట్, నోబిల్ కాకేజి, బందరు.

తిరువభిక్నే-ని సంగీతసభ:—ఈసభ యాజమాన్యమున బ్రహ్మశ్రీ ఊంభకొణం పంచావళే శాస్త్రిగారు 21వ తేదీ గురువారం నామంత్రిం 4 గంటలకు తిరువభిక్నే సెం 1 కంకటాచెలచెట్టివీధి గృహమున మయూరధ్వజోపాఖ్యానమును హరికథా కాలక్షేపము గావించెదరు.

విష్ణుచిత్తకానభ-చింతాద్రిపేట:—ఈసభ యాజమాన్యమున శ్రీమాన్ పి. యస్. రాజగోపాల భాగవతార్ గారు (చిదంబరం) చింతాద్రిపేట బంగళావీధిలోని సభాలయమున కేపురాత్రి 8 గంటలకు ‘మచేలోపాఖ్యానము’ను హరికథ గావించెదరు. టిక్కెట్లు శేపు.

ఆంధ్రమహాజనులెల్ల విచ్చేయ ప్రార్థితులు

అ గాఢానుగారిని దర్శించి ప్రస్తుతగా నిల్చు వెలికిరి.
కాంచాంటిపాపములు తురుష్క సామ్రాజ్యమునకు ప్రధానాస్థా
నము. సామ్రాజ్యభిన్నావస్థయే కావించు దానినందుకొనుట
వలన బ్రతిష్ఠ సామ్రాజ్యమునకు వివక్ష దప్పు చేరగాన్నించు
టలేదు. బ్రతిష్ఠ సమప్రప్రాచ్యవిధానముచే భారతమునాన్న
దీయులు కలసినుండిరి. జలసంఘటనాకర్తృ మహానరము. తమ
ప్రదేశములందు తురుష్కలకు సంపూర్ణ పాలనాధికారము
జుండవలెను. ఇదివరకు ఆ బ్రిటిష్ ప్రదేశములకు నడువ వానిని తురు
ష్కలు గోరుటలేదు. జలసంఘటనలకు ఆంధ్రపాదములు య
కుము నుండవలెను. అందు ఓర్పికొనకు భాగ ముండవలెను.

స్మిర్నా దహనము

గ్రీకులు ఆర్మీయనులు అరెస్టు చేయబడుట లండన్, సెప్టెంబరు 17:—స్మిర్నా దహన సంఘటనకు గలమంది గ్రీకులును, ఆర్మీనియనులను తురుష్కులచే నరెస్టు చేయబడిరి. తామె ఆర్మీని దరిగాల్పితి మన పీ కొప్పకొనుమండి (ని) తెలియచున్నది. స్మిర్నా దహనమునకులన ఇంతవరకును 120000 మంది హతలైతెట్లు తెలియుచున్నది. కొంతమంది ఆంగ్లేయులుగూడ చంపబడిరిని తెలియుచున్నది.

గ్రీకునాకలు స్మిర్నాపై ఫిరంగులు ప్రేలుటల కోమ, సెప్టెంబరు 17:—గ్రీకులను స్మిర్నా నుండి వచ్చిన వార్తల జాడగా ఆర్మీ కొంతమొత్తము తెలియుచున్నది. ఆర్మీ నాల్గుటకు తురుష్కులు ప్రయత్నింపగా స్మిర్నాలోని గ్రీకులు ఆర్మీని తిరుగుచు కల్పించిరిని తురుష్కులు ప్రకటించిరి. "క్లిక్ కో" అను గ్రీకు నాక స్మిర్నాలోని తురుష్కు ప్రదేశము లపై ఫిరంగిగుండ్లను గురిపెను.

పరాసుబ్యాంకు ధనము

పరాసుబ్యాంకుల మూలధనమును పరాసు నాకలపై తీర్పుటచే రక్షింపబడెను. బ్రిటిషుపరాసుబ్యాంకు నాకల మీద వారసు విగతత లేక బాధితుల సంక్షేమభావము దీనికొనుచుండెను.

బ్రిటిషుపటాలము

జులై 17. — ఒకటవ నాల్గుప్రభుత్వమైన పటాలము కాంప్ట్రోలర్షిపిలకు జనుటకు సిద్ధముగ నుండెను.

సిర్నాయందు నష్టము

స్మిర్నాయందు నాల్గవ, ప్రియను బెల్జియను కార్యాలయములు దప్పమిగిలినదనము లన్నియు పరాసుబ్యాంకు యాయెను రహస్యకు అమెరికను విచారణసంఘము

బాంబులు తీరస్కరించుట

లండన్, సెప్టెంబరు 17:—గ్రీకుల పరిస్థితుల విచారించుటకు ఒక ప్రభుత్వవిచారణసంఘము నంపెద మను సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వముచేసిన అంగీకరింపజాలమని రహస్య ప్రభుత్వమువారు తెలిపిరి. రాయబారముల జరుపుటకు ప్రభుత్వ రాయబారసంఘమున గాని వ్యాపార విషయముల వారయట కనధికార సంఘమున గాని దానియట్లు కెట్టి యధ్యంతరమును లేదని తెలిపిరి. సరిసమాన హోదాతో నిరసనముల నాహ్వానించెద మని సోలియటు ప్రభుత్వమువారు తెలిపిరి.

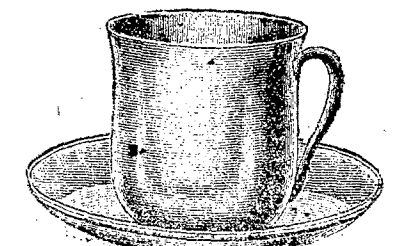
వాణిజ్య నాకలందు రెండువందల 8 గంటలు పనిచేయవలెనని నియమింపబడెను. కాన పరాసు నాకలు చేపు 24 గంటల కాలము సమ్యక్ కట్టుటకు నిశ్చయించిరి.

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకును జాతీయమితిని ఎట్టివివాదము ను సందర్భించ లేదని జాతీయమితి అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను.

మైలాపూరు సంగీత సభ:— కేవలదినం సాయం కాలం 4.15 గంటల తుదిసభవారియాజమాన్యమున కేవలదినం మైలాపూరులో గోపాలనాయకరు వన్నియసంఘపు స్కూలు హాల్లో, చెంతై వైద్యభాగ భాగవతగురారి గాత్రపాటయిన మాయవరం ముబ్బయ్యగురారి షిక్షియను, ముత్తయ్యగురారి మృదంగమును కలసిన సంగీతపు కచేరీ జరుగును.

స్వ డేజి సామానులు

కంచుతో చేయబడినది. కంచుతో చేయబడినది.

కత్తిలేని కంచుతో తయారు చేయబడినది. ఇందుకు పూచీ యయ్యబడును. సెట్టు 1-కి ధర రూ 4-8-0 సెట్టు 1-కి (గరిటెతో సహా) ధర ,, 5-0-0 ప్యాకింగు, తపాల ఖర్చులు వేలు. వైన తెలుపబడిన కన్ అందు సానర్లు 3 సెట్లకు అర్హులైన ప్యాకింగు, తపాలఖర్చు ఇవాలి! ఇవాలి!

S. Rama Iyer P. O. Box No 238 Calcutta

ప్రాఫెసరు సి. ఆర్. డి. మోహను నాయుడుగారు

గృహస్థ జీవనము-వివాహరహస్యము

సౌందర్యమహాలులో 21 వ తేదీని సాయం కాలము 6 గంటల కుదవ్యాసము జరుగును

ఈనెల 15 వ తేదీని ఆదిముఖ్యులుగ నీవినయమును గూర్చి యోగవిద్యా విషయములందు ప్రామాణికములను ప్రా. శా. సరుగారు గోష్ఠీహాలులో నుపన్యసించుట కేర్పాటు జరిగెనుగాని గోష్ఠీహాలు ఉద్యోగులు మొదట వంగిరించియు లేనిపోని అసౌకర్యములకు పాలై ఆనాడు ఆవిషయమును గూర్చి ప్రా. శా. సరుగారు గోష్ఠీహాలులో నుపన్యసించుట కంగీకరింపమని ఆనాడు దయమన 10 గంటలకు తెలియజేయుటచే ఆయన పర్యాయము నిలువరింపజేయెను. అందువలన టిక్కెట్లుగోని వచ్చినవారికి చాలమందికి ఆకాంక్షయు కలిగినది. ప్రా. శా. సరుగారు శిష్యులు నచట వేచియుండి వచ్చినవారి కందరిని కొంతసేపు ద్వారా ను స్వయముగను ఆవిషయమును విన్నవించిరి. ఇంతలో నుచూరు లగు దివానుబాదతు నల్లా గురుస్వామి శ్రేష్ఠిగారు గోవిందప్ప నాయకపీఠిలో నున్న సౌందర్యమహాలు లో ప్రా. శా. సరుగారు నుపన్యసించుటకు దళతో వంగిరించినందున యీనెల 21 వ తేదీ గురువారమునాడు సాయంత్రము 6 గంటలకు పువ్వులంగడి వీధికి సమావేశమున గో. దత్తనాయక పీఠిలోనున్న సౌందర్యమహాలులో గృహస్థాశ్రమము వివాహ రహస్యమును విషయమును గూర్చి నాయుడుగారు నుపన్యసించెదరు అది చాలముఖ్యులగు నుపన్యాయము. టిక్కెట్లకేట్లు 1 వ తరగతి, రెండు రూపాయలు రెండవతరగతి 1 రూపాయ మాడవతరగతి 8 అణాలు.

యోగము గార్హస్థ్యము

యోగవిధానమున కిక్కిరి బడసిన దానినిలుపుకొనుటకు పురుషులను స్త్రీలను ప్రయత్నించిన వారికి కలుగు బిడ్డలు తేజోవంతులుగా నుందురు. ఈరీతిగా నుత్తమజాతి యొక్కదుట నుకరణ. ఈవిషయములు 18 వ తేదీని సాయంకాలము వారి ఆశ్రమమునం దొసంగిన యుపన్యాసములో సంగ్రహముగ వివరించిరి. వీరినే 21 వ తేదీని సౌందర్యమహాలులో విభులముగ వివరించెదరు. ఎల్లవారను ముఖ్యముగా రాదగునని యోగాభ్యాస సంఘమునాగు మాకు వాసిరి.

వలసలుభయము. ఫల మధికము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి

కుమార్తె సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ

చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు

ఆర్యులారా!

కృష్ణజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని మునిసిపల్ నెం 148 రు కలిగినటువంటిన్ని రెండుదొడ్లులు గలిగిన నామేడను అద్దాల వీరువారి ఫిట్టింగుస్టు, ఫలము నహా లాటరీ మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1923 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీనుంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తి యగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యావత్తు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కమిటీ తేదీ పత్రికలలో ప్రచురపరి యేలూరుపట్టణములో ఖరీదా నుపన్యాయ యెదుట లాటరీ వేయబడును. గనుక ప్రతివారూను వారి వారి యదృష్టముల నిర్ణయించుకొనుట కిది మంచిరీతిగాను. త్వరపడుడు. తిరుణము మించిపోయిన తరువాత పూర్తిపడెన లాభములేదు. లాటరీ చీట్ల ఒకటి రూ 5 లు మాత్రమే. ఇంకా పూర్వమున కిచ్చినట్లున్న, వివిధ ములున్న కోరువారు మా యెదుటవల్లగాని శత్రుగా నాకు వాసిగాని అనుకోవలయును. ఈ చీట్లవల్ల వనూలు ఆర్యుల సొమ్ము కృష్ణజిల్లా యేలూరు పెద్దబజారులో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ కమిటీ నుంచును.

2. ప్రతిగామమునందు మంచి యెదుట కాని యును. మంచి కమిషను ఇయ్యబడును. వివరములు కోరువారు యీక్రింది సంతకముచేసినవారికి (వాసిగాని, స్వయముగా కచ్చిగాని) తెలుసుకొనవచ్చును. (189)

"చీట్లు కారలసినవారు, తమ ఆద్రస్సును స్వయముగా (వాయుచు చీటి 1-కి రు 5 లు చొప్పున మణి ఆర్జును చేసిన యెదుట, అందిన వెంటనే చీట్లు టపాలో పంపించబడును."

ఏలూరు కృష్ణజిల్లా. 1-7-1922. మాటూరి సర్వేశం, కుడ నాక్కవారడు.

చెన్న పురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు 19-న తేదీ మంగళవారము.

(1) ధాన్యములు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and Remarks. Includes items like rice, wheat, and oil.

(2) వస్తు ధాన్యములు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and Remarks. Includes items like sugar, salt, and other goods.

(3) నూనె వస్తువులు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and Remarks. Includes items like ghee, oil, and other food products.

(4) చిల్లర వస్తువులు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and Remarks. Includes items like cloth, shoes, and other household goods.

(5) ఇనుము

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and Remarks. Includes items like iron, steel, and other metals.

(6) లోహములు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and Remarks. Includes items like copper, brass, and other alloys.

(7) రంగులు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and Remarks. Includes items like dyes, pigments, and other colorants.

పరాసు-జర్మనుపార్శి శామిక ఒడంబడికలు స్వీస్సు లూబర్నీకు ఒకేవంటిక ననుమించి దక్షిణజర్మను పార్శి శామికలును పరాసు పార్శి శామికలును ఒడంబడికల గా వినియోగిం.

తెలకొప్పుడు! కొనుడు!!

ఆంధ్రసాదరూరారా!

దీపాళి పుణ్యదినము త్వరలో రాబోవుచున్నది గదా! ఆసోజునమాతనబట్టల ధరించుట సహజముగనున్నందున, మేము స్వయముగా పట్టు, వై పంపననొంది వారము. ఇది 6 మూలలుపాడవురి మూలలు వెడల్పు. నానారంగులలో తెయూరు చేయబడి మిళలసాంపుగను, పరాసుదేశమందలి మ్యాసి యమునంను నేటికిభద్రముగా వింపబడియుండుదక్కా మన్నిమలకలెనే యుండును. దీనివల 1-కి రూ 3-12-0; 1 డజను 10-8-0.

విటలా అందుకొని పోస్టువార్డు నెం 1249 బరు ప్రద్రాసు.

రాజప్రతినిధి - ఎన్నికలు

(ఎంగు ఇండియా)

భారత కానకభద్ర (ప్రారంభించు) రాజప్రతినిధి యొక్క యాభిమానము సీమాంతరమున యుపన్యాసమును మించినది. రాగల ఎన్నికల సమయమున సహాయముచేయుదమని కార్యనిర్వాహక కర్మముపట్టున ఆయుధస్వాసముక రాజకీయ పక్షమునకు అభయ మొనగుచున్నది. ఇతరకాలమున నిరాకరణమును రూపుమాపలేదని వట్టిమాటలయొక్కే పరిణామ నుండెను. ఈమాటలుగాక నాయకత్వము వహించుచున్న కార్యనిర్వాహక కర్మసహాయము నొనగడుచున్నది. పక్షముల కలయిక నందవలెననియు, రాజప్రతినిధి యాభిమానము సూటిగ నమ్మకము బలపరుచున్నది.

రాజప్రతినిధి యాభిమానానంతరము ౧౮ విలియం విన్సెంటు ౧౮ గురువారము స్టేటు కాన్సిలు నందు ప్రభుత్వము వారి నిబాళి (ప్రాయముగ నిష్కృతముగ) వెలువెను వెనుకటివలె అసంబద్ధము కలతో కన్పిస్తున్నట్లుగాక ఈమారు ప్రభుత్వవ్యవహారము దృఢీకరమైనది. ౧౮ యెన్నికలలో పోలింగు స్టేషనులకు వచ్చిన వోటరుల సంఖ్యను మితవాదుల యాభిమానమున జరిగిన ఫలితము లలిగిన యభ్యంతరములను పట్టి చూడ నిరాకరణావలయులకు దేశము నందెట్లవలయుండవలెనని తోచుచున్నది. దేశమునందుండి భారతప్రభుత్వమువారికి అతివాదులు కాననసభలలో బ్రవేశించిన కలవరము గలుగక పోవచ్చును. కాని దేశములోని నిరాకరణావలయుల యధిక సంఖ్యయే వారికి కలవర కారణముగ నుండును. భారతీయుల ధిక సంఖ్యకులు నిరాకరణాద్యము సిద్ధాంతములతోను మార్గములతోను సానభూతిజూపని ప్రభుత్వమువారు స్వీకారపదేళి వ్యాయమున పలుకుచు తలంచుచు నుండిరి. సత్యమిప్పటికి వారికి కనిపించియుండవచ్చును. లేదా నిరాకరణావలయులతో పోరునలుపు సాధనముల సమకూర్చుట కిదియే తగిన సమయమని యైన నెంచియుండవచ్చును. బెనరింపులు జాతిద్యేవము రాజప్రతినిధి మున్నగు మామూలుపాటను పొడి రాజప్రతినిధి మనస్సువిచ్చి పంకిలూనకొనెను. ఎన్నికల వ్యవస్థ సమీక్షించినది. గత సంవత్సరమున కన్న నీ సంవత్సరముపట్టుదలతో నందు వెడలకలెననియు, వోటరులకు నచ్చబెట్టవలెననియు ఆతరువాత దేశమునందు విశాలమగునట్టి దృష్టి నితరులకు వ్యాపింపజేయుదని ప్రస్తుతము కాననసభలయందుండినవారిని హెచ్చరించెను. స్వరక్షణోపాయములే చాలవని ఆతడు నవేదించెను. కన ప్రభుత్వమువారును నీవిలు ఉద్యోగములను సంపూర్ణముగ సహాయము చేయుదురనియు వారికి జెప్పి సందేహముల హస్తాంతరమైన.

సహకారవాదులకు ఒక గొప్పనామకు డింతకాలమునకు లభించినాడు. ఇంతకన్న పలుకుబడిగల నాయకుడు వారికి మరొకరు దొరకబోరు. భారతరాజకీయములు అతివిచిత్రముగ నుండును. కనక రాజప్రతినిధి తన పీఠమునండి రాగల యెన్నికలలో సహాయముచేసి ఒకపక్షమునకు నాయకత్వము వహించెదనని పలికినను, తనకు పరిణామండు. అసభ్యులవర్గమున ఎవరైనను ఆ పక్షానికి నామక వారిని రాజప్రతినిధి వ్యవహారములకు కనకరాజు. లా, ఆర్డు సంగతీంపబడును. ఆ సంగతీ విధానమునందు రాజు, రాజప్రతినిధి, సకలమాందోళనావలకు పక్షములు చేతులుకలుపుదురు. అరువాత ఎట్లయినను ప్రస్తుత మనవిసరము. ప్రస్తుతముమాత్రము సహకారవాదుల కొకగొప్ప యవకాశము గలిగినది. వారు విశాలదృష్టి గలిగి, కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వముతోటి బాత్తు నివృత్తియొజనకరమగు గుర్తింతురా? తమ ప్రయోజకత్వమును, తమ పలుకుబడియు ప్రభావశక్తి ననుసరించి యుండుననియు, రాజప్రతినిధి సహాయమును స్వీకరించిన నెట్లవలెననియు, రాజప్రతినిధి సహాయమున కెదురితగనుండుననియు, రాజప్రతినిధి ఎంత మరులుగొలిపినను ప్రభాళిపాయమునకు శక్తిరేకముగ నుండుట యాభిమానకరమనియు, గుర్తింతురా? కార్యనిర్వాహకవర్గము యొక్కయు, నీవిలు అధికారులయొక్కయు సహాయము పొంది ఎన్నికలపోరు సాగించిన, తాత్కాలికముగ గలిగెడిలాభము అక్షరణీయముగ నుండిన నుండవచ్చును. కాని ఆరక్తము లిష్టక దివాలాతీయ నదియే. ఇట్టివికృతిపు చర్యలవలన గలుగవలెనను విపరీతముగ నుండును. ఈమారు సహకారవాదులు రాజప్రతినిధితోను, నీవిలు అధికారులతోను చేతులుకలిపి మంత్రాజ్ఞమును సాగించి రెండు తామెక్కిన పదకలనుతామె నిష్పతించి కొనుటకు

నిశ్చయించుకొనినచా రగుదురు. వారి మార్గమునకును, ప్రజల మార్గమునకును భేదము గలదు.

కనక మనకర్తవ్య మేమి? వ్యతిరేక ఫలితముల నాలొందించుకొని మన కార్యముల నిధిముగ సవరించుకొనుచుండుట శ్రేయస్కరముగాదు. రాజప్రతినిధి ౧౮ విలియం విన్సెంటు మూకల యల్లరికి వెలుగొందుట తోడనే మూకల యల్లరివలన లాభముండునని తలంపవలెను. "అల్లరులను అణచివేసి వారి కిష్టముగ లేక పోవచ్చును. కాని అది సులభమైనది. మన యుద్ద్యమమున కడ్డుకులుగలిగిన వారికి మంచిది. అలాగుననే సామ్య స్వభావులగు తమమిత్రులను వారిస్థానముల నుండి తేవనీ నిరాకరణావలయులు కాననసభలలో జేరిన వారి ఎత్తిపాడుపులు కార్య నిర్వాహకవర్గమునకు వెలుగు నుండును. అయితే వారి నిగ్రహములనుబట్టి మన కార్యవిధానమును నిర్ణయించుకొనవలెను. మనయొక్కే పరిణామ మనవిత్తిపాడుపులను వారు చాకచక్యముతోనే యెదుర్కొనుగలరు. కాని అప్పుటికి మననిరాకరణావలయుల అధికారికమైనట్టియు సంపూర్ణమైనట్టియు సహకారావలయులను నొనగెడి సిద్ధాంతములకును మనము విలువనొనగినవార మగుదుము. ప్రజలకును మనకును సంబంధము వీడిపోవును. సహకారవాదులవలెనే, మనకును కర్తవ్యము స్పష్టమైనది. కాననసభలలో వ్యక్తుల ప్రతిష్ఠంబలవైనను, ఎత్తిపాడుపులవైనను ఆధారపడుదుమా? లేక వెనుకటివలె ప్రభావశక్తివై యాధారపడుదుమా? స్పష్టముగ బయటికి చెప్పుకున్నను ఇప్పటికే ప్రభాళిపాయమును దూరమైనందులకు ప్రభుత్వమువారు వందుచున్నారు. సంస్కరణచట్టము స్పష్టించిన చిహ్నులలో ప్రజలను గూడ మనము గుర్తించుకొనితిమ. ప్రభుత్వమువారి యాస్థితిని గొల్పించినవార మగుదుము. బహిష్కారము, నింకను సంపూర్ణముగ సాగించుట మనవిధి. కాననసభలను ప్రజల కెంతదూరముగ నుండునట్లు జేసిన అంతయుక్తముగ నుండును. అందులకు ప్రతిభాశాలురగు నాయకులు బాగునొనవలసియుండుదురు. ఈయొకపు సభల రంగు ప్రజలకు గాగుగ తెలిసికావలెను. ఎన్నికల కింకను వ్యవధియెంతో గలదు. భారత కార్యక్రమము అధికము నుండుటచే, మనసంఘములను బాగుగ నిర్మించవలెను. సంఘనిర్మాణము బాగుగ జరిగి సంపూర్ణబహిష్కారము సాగినవిషయము, మనకు అనేక సాక్ష్యము లుండును. ప్రాతినిధ్యము కహింపట్టి కవలపు కాననసభలు ముద్రవేయు చట్టములను, ఉత్తరువులను దేశము నిరాకరింపవచ్చును. అప్పుడు బహిష్కారమును ఇంకను రాజ్యాంగవిధానమునకు చేయవలయుగ నన్వయింప జేయవచ్చునో దేశముల లాలోచించ వచ్చును. సంస్కరణచట్టములను స్పష్టమైన సంస్థలను గుర్తి పఠండిన, కాననసభలను దానియంతట అదియే సాధనముగ నుండును. మనజయము సంఘనిర్మాణశక్తి ననుసరించి యుండును.

సి. రాజగోపాలాచారి.

చెన్నపురి సిటి సివిల్ కోర్టులో

2. ఎస్. నెం 314/1922 య.

వాది:—ఆర్. ఎమ్. ఎమ్. ఎస్. టి. వైరవన్ చెట్టియార్

Vs

ప్రతివాది:—తిరుమల చెట్టి, వెంకటకృష్ణయ్య, గతింపిన టి.ఎస్. రామ్ గారి లీఎల్ రిప్రెజెంటేటివ్,

ప్రతివాది తిరుమల చెట్టి, వెంకటకృష్ణయ్య గారికి.

మదరాసు జార్జి టౌను పంచాయితీలో నెం 181 గు గృహమునందుండు వైన తెలుపబడిన వాది ఆర్. ఎమ్. ఎమ్. ఎస్. టి. వైరవన్ చెట్టియార్ గారికి, మీరు చనిపోయిన టి. ఎస్. రామ్. లేక నువ్వు రామ్ చెట్టియార్ గారికి లీఎల్ రిప్రెజెంటేటుగా వుండుటచే, మీ వద్దందుండు రు.1064-14-00 అను రాబట్టుకొనుటకు మీ వైన దావా తెబడినది. సదరు చనిపోయిన టి. ఎస్. రామ్ గారు వైముత్తమును తిరువత్తియూరు హోటెల్లో సర్వే నెం 3486, 8 సర్వే నెం 400 గల నెం 180 గు నేల, గృహము వీటియొక్క దస్తావేజు వగైరాలు భరణాత్మకావెట్టి 3 ప్రాసోటులవైన ఋణమును తీసుకొని యున్నారు.

గతింపిన టి. ఎస్. రామ్ గారి ఆస్తికుండిగాని లేక వైన తెలుపబడిన గృహమును విక్రయించిగాని సదరు మొత్తము రాబట్టుకొనబడును. ఈ నెల 25-9-22 తేదిన విచారణ జరుగును. సదరు తోరీఖున మాజుకానినో కేసు ఎక్కువార్చిగా తీర్పు చెప్పబడునని యిందుమాలముగా తెలుపబడినది.

మద్రాసు, 19-9-22. పి. ఆర్. రామకృష్ణ అయ్యర్, వాది తనపుక కక్కిలు.

మూల్కాను కొట్టాట

పంజాబు ప్రభుత్వ ప్రకటనము

నేడు (18 వ తేదీ వార్త) మూల్కానులో గొప్పసభ జరిగినది. చాలమంది హిందూమహమ్మదీయ ప్రముఖులు సభకు వచ్చిరి. మూల్కాను సహాయనిధి స్పృహచి అనిధికి ఎవరెంత చెల్లించవలసినది యు నిర్ణయించుటకొక చిన్న సంఘమును ఆ మొత్తమును ననూలు చేరుట కొక పెద్దసంఘమును సభవా చేర్చరచిరి. సభలో 12000 రూపాయలు వాగ్దానము చేయబడిన. పంజాబు రాష్ట్ర వాసులు అన్ని మతములవారును ధనసహాయము చేయవలెనని కోరుటకు నిశ్చయింపబడిన. ఈరెండు సంఘములలోను సభ్యులుగా అన్ని మతముల ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనిరి. ఆరెండు సంఘములకును డిప్టీ కమిషనరునే అధ్యక్షునిగా ఏర్పరచిరి. తాలూకా సంఘముల నేర్పరుచుటకు సంఘాధ్యక్షున కధికార మిచ్చిరి. ఈతీర్మానముల నందరు నేగ్రహముగ నాచూరించిరి (వరంగములు శాంతముగ నిశ్చయింపబడిన.

అరెస్టులు

18 వ తేదీవరకు 376 గురిని అరెస్టుచేసిరి. మొదటి కోజున 9 మందిని రెండవకోజున 181 మందిని అరెస్టు చేసిరి. మొదటి నాడే హెచ్చుచుండిని అరెస్టుచేసినవో ప్రాణనిత్యముల కింకను అధికమగు న మైము కలిగి యుండును మొనటి కోజున పీరులను గుమ్మటముల నే సాగనంపిరి. 7 గురు చనిపోయిరి. వారిలో మహమ్మదీయులిద్దరు హిందువులు 5 గురు. బలచుగు గాయములు 45 గురికి తగిలెను. వారిలో హిందువులు 34 గురు; మహమ్మదీయులు 11 మంది చిల్లరగాయములు 500 మందికి తగిలెను. వారిలో హిందువులు 350 మంది; మహమ్మదీయులు 150 మంది.

గుడివాడ సేవాశ్రమమునకు భూమి విరాళము

ఒకరు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:

శ్రీ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమువారి ప్రయత్నమువలన ఆంధ్రదేశములో గ్రంథాలయోద్యమము చాల వ్యాప్తమైనది. గ్రంథాలయము కేవలము పుస్తకముగాను ముఖముగాక ప్రజల నైతికాద్యభివృద్ధికి ముఖ్యస్థానముగ నుండివారిలో పశురామరాగము. వికమత్వము పుట్టికొల్పి కర్మతోమఖకళ్యాణమునకు ఆస్పదము కావలెనని వారి ఆశయము. ఇది ఫలానుష్ఠానము చేయు నుద్దేశముతోనే, తమద్యవస్థాపకులు అగు శ్రీమూరి, వెంకటేశ్వరసింహాశ్రమి, ఆయ్యాంకి, వెంకటమణియ్యగార్లు అభిలభారత గ్రంథాలయసభ జరిపియు ఆంధ్రగ్రంథాలయ ముద్రణాలయమును స్థాపించియు, గ్రంథాలయసర్వస్వ చునుపత్రిక ప్రచురించియు, గ్రంథాలయనిర్వాహకులకు శిక్షానామకముల పలువిధముల ప్రయత్నము చేయుటయే గాక ప్రతియండమునకు ఒక కేంద్ర గ్రంథాలయము నెలకొల్పి అందలి గ్రంథరాజములు ఆయా గ్రామగ్రంథాలయములకు తోడ్పడునట్లు ఒక విధాన మేర్పఱచి యున్నారు. బంగారుకు పరిమళమభివృద్ధి నుప్రసిద్ధి జేశాభిమానులును ఆంధ్ర గ్రంథ ప్రచారకులును అగు శ్రీ వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారు తమ ప్రచురణముల నన్నిటిని ప్రతియండల కేంద్రగ్రంథాలయమునకు యిచ్చెదమని వాగ్దానముచేసి ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమ నాయకుల ప్రయత్నము సాధకము చేసిరి. ఈ యివివల్ల లాభము కృష్ణానందమున కి తలరకు కలుగుట సందర్భనడలేదు. కాశ్వత్ భవనము స్థిరమగు పరిపాలక (ధర్మకర్త) వర్గము, ఇందుకు కాశ్వత్మముగ ఉపపత్తి మొదలగు వసతులున్నచోట్లే అట్టి కేంద్రగ్రంథాలయమునకు తగినసాన మని తీర్మానించియుండుటను బట్టియు, యివసతులు అన్నియు గుడివాడలోని సేవాశ్రమమువారికి అలవడియుండుటచేతను నిన్నటిదిము శ్రీ సూరి నాసింహాశ్రమి గారు చెప్పితిరి వచ్చి అయిది సేవాశ్రమమువారికి ఒకగ నట్లు శ్రీ వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారిలో నేర్పాటుచేసిరి. శ్రీ కాన్పులుగారును తమ ప్రచురణము లన్నియు నాలుగైదు దఫాలుగ రెండుమూడు నెలలలో పంపెదమనియు, వెంటనే పంపెదమనియు నెలచిచ్చిరి. అట్టివరు 2 వ తేదీ శ్రీ మహాత్ముని వర్ధంతియగు మహావ్యధివరుగటచేత ఆనాడు సేవాశ్రమమున (ఇదిగటకున్న చివిత పతనయందెరమును) తగు నాయముతో కేంద్రగ్రంథాలయముగ స్థాపన మొనర్చునట్లు యేర్పాటు జరిగినది. ఆశుభముహూర్తము శ్రీ వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారిలో చనముతో జరుగును. ఉపద్రవ్యముగ నెవ్వరుండుననియు త్వరలో ప్రచురింపబడును. ఉద్యమభిమాన లండణును విచ్చేసి ఉద్యమ ఫలప్రాప్తికై సేవాశ్రమమువారికి తమ తమ మంగళవాక్యము లొసంగి వ్రాసిరి.

వృత్తాంతలేఖలు

కాకినాడ
(స్వకీయ విలేఖరి)

కృష్ణాజిల్లా తాడేపల్లి గూడెము నివాసులగు శ్రీయ్యత దామోదరపు వెంకటనరసింహారావు పంతులుగారు మిగుల రస వంతముగను నిపుణులుగు సంగీతప్రదర్శనముతోను సత్యమును, ఆ హింసను దీక్షను పట్టుదలయును, సత్కారమును, దేశాభిమాన మును కలగొని కారమును, మానవ సేవప్రాముఖ్యమును నిలుపుచు "కం ధిమాహృత్యైర్ము"న హరికథరూపమున శ్రీయ్యత వైజయంతి మారావుపంతులుగారింట 15 తేదీ రాత్రి జనంబజముగ బ్రదర్శించిరి. ఆయన బాతీయవిద్యకై సామ్యసంపాదననిమిత్తము హరి కథ జెప్పటకు సంసిద్ధులై యుండినపుడు ఆట్టి యవకాశమున కాకినాడలోని నాయకులు తటస్థులయి యుండుట కొంచినయ ము. చిత్తూరులో రాబోవు ఆంధ్రసభలసమావేశసమయమున శ్రీ నరసింహారావు పంతులుగారు తమ సంపూర్ణాభిమానముతో హరికథల బ్రదర్శించి ఆంధ్రులమెప్పు వడసెదరని నమ్మ చున్నారు.

మన్మథ
కాంగ్రెసు కమిటీ

ఆసంఘసభ 30-8-22 తేదీ సాయంకాలము 5 గంటల వృత్తియత మన్మథ వెంకటాద్రిగారు పంతులుగారి యభ్యుత్తర ంద జరిగినది. అందీక్రింది తీర్మానములు గావించ బడెను.

1. చిత్తూరులో పెట్టెంబరు ఆఫరు వాడుకలో జరుగ నున్న ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభకు మన్మథ కాంగ్రెసు కమిటీ పక్ష మున శ్రీయ్యత కొన వెంకటరాయ శర్మగారిని ప్రతినిధి నెన్నుకొనడమైనది.

2 ఈ కాంగ్రెసు కమిటీ యొక్క లెక్కలను పరిశీలించుటకు గాను శ్రీమన్మథ రామబహ్మముగారిని పరిశీలనచేయు టకును శ్రీయ్యత కొన వెంకటరాయశర్మగారిని కాగ్యదర్శిగ నుండుటకును తీర్మానించడమైనది

గ్రంథాలయము

ఆంధ్ర భాషాభివృద్ధి సమాజము పెట్టెంబరుకు జేవాల యము వాహనశాలవైసి నొక గదిని కట్టించుచున్నారు. అది తయారుకాగానే ఈ గ్రంథాలయమందు పెట్టబడును. (ఒకవిలేఖ రినుండి)

విజయనగరం

శ్రీ విజయనగరం వహారాజవారసు శ్రీ పూసపాటి విజ యరావు గజపతిరాజు మహారాజు మన్యసుల్తాన్ బహదూర్ వారు 11 వ తేదీ రాత్రి సుమారు 11-30 నిమిషములకు కీర్తిశే షులైరి. వారి మృతక శేఖరమును విజయనగరం తేటదుని పుర ప్రజలు ఆతురతతో ఆక శేఖరమును చూచుటకు వేచియుండిరి 12 వ తేదీ సుమారు రాత్రి 11-30 గంటలకు ధూళిశకటము విచ్చేసెను. విచ్చేసినతోడనే వెద్ర కుమారరాజువారగు శ్రీ పూసపాటి జలకవారాదుగు గజపతిరాజు మహారాజ మన్య సుల్తాన్ బహదూర్ వారు ఆ మృతక శేఖరమును స్వయముగా పట్లగొని నుండిరి. వెంటనే వారివారి ఆచారముల ప్రకారము, ఆ శేఖరమును ధూళిశకటసానునండి ఉత్సవముతో నింపాద్యోగమునండి శ్రీవారి కొటకు జేరిరి. పరువాడు ఉద యము కర్మ యాశ్రయిద్దరు రాజకుమారులు స్వయముగా జేసిరి. పానీద్యోగముకుండా దహనమునకు మృతక శేఖరమును తీసికొని వెల్లిరి. వెళ్లు సమయములో రూప్యములు విస్తారము గా బీదలకు జల్లిరి. ఆచారములప్రకారము కర్మ యితరులు చేయవలసినను అట్లుగాక రాజకుమారు లిద్దరు స్వయాముగా కర్మ గావించిరి.

18 వ తేదీని విజయనగరపురబాతీయోపసంఘమువారు కాగ్యనిర్వాహకసభ గావించి యీ క్రింది తీర్మానమును తీర్మా నించిరి.

తీర్మానము.

సుప్రసిద్ధ సంకీర్ణాధిపతులు దేశాభి మానులు శ్రీ శ్రీ శ్రీ పూసపాటి విజయరావు గజపతి రాజు మహారాజు మన్యసుల్తాన్ బహదూర్ వారు యీ నెల 11 వ తేదీ రాత్రి మదరాసున స్వర్ణములై నందున, యీ సంస్థానమునకు తీరనినష్ట ము వాటిల్లినందున విజయనగర పురబాతీయోపసంఘ కాగ్యని ర్వాహక సభవారు 18-9-22 తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు కలసికొని వారిచివారమును తెలియబరచుచు శ్రీవారి కు టుంబమునకు తమవ్యంగయ పూర్వక సానుభూతిని తెలియపర్చు చున్నారు. వారు పరణించిరి అని వినినతోడనే, యీయూరి సాహుకారులు, తమతమ కొట్లన్నియు మూసివేసిరి. మొదటి రోజున ఆఫీసులు, పాఠశాలలు, కాఫీక్లబ్బులు, బజారులు యీ నష్టమునూసివేయబడెను. మహారాజావారి కళాశాల దసరా క్రాంతిధరకు నెలపులియబడెను.

కత్తాకు భీమునిపట్నమున క్రొత్తగా బాతీయోపసంఘమును గారు 30 కుల్యాసర్వుల రామమూర్తిగారు పునఃస్థాపన చేసిరి. 24 నిమిష 40 సభ్యులు చేరిరి.

జాబులు.

ఉపవిలేఖరులకు సూచన

కొ. ఆ. శే. పా. పుం. చా. మా. స. మా. (కార్యద ర్శికే మీ(కల్లెల నంపుడు). పా. ఆ. స. సు. ఆర్. సూ. ప్ర కటింపసాలము ౮౧ ౪౧ సం.

జ్యోమ్యుపేట

16-9-22 యదయము బెజవాడనుండి డాక్టరు రామ చంద్రరావుగారు ఆయ్యంకి వెంకటరమణయ్య పంతులుగారు శ్రీ నైహూ మహాశక్తిభద్రర్ వస్త్రాలయముల వారిమగ్గులను పరిశీలించి కాంగ్రెసు సూపరు వైజయను నియమించుటకు గాను దనుచేసిరి. వగ్గులు లన్నిటిని పరిశీలించి వారు. (ఒక విలేఖరినద్ద)

నందూరు సభలు

గుంటూరుకుండల సారస్వతమహాసభ సమావేశమగు దినములలో గుంటూరు కుండల గ్రంథాలయసభకుడ జరిపిన చాల బాగుండునని కొందరు ఆభిప్రాయపడిరి. ఆసమావేశాద్యయ ము నందు నిమగ్నులై గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకు లెల్లరు గ్రంథాలయాభివృద్ధి పట్ల తూట్టిభావము కలిపించిరి. అందుచే చాలగ్రంథాలయములు మూలపడిన మాట వాస్తవము. కాబట్టి కుండల గ్రంథాలయసంఘమును గ్రొత్తగా స్వేచ్ఛించి గ్రంథాల యాభివృద్ధి కనుకూలనకు కొన్ని క్రొత్తవిభంధనలను గావించి పనిచేయవలసియున్నది. కావున బాపట్లతాలూకా నంధూరు నందు జరుగనున్న గుంటూరుకుండల సారస్వత మహాసభతో బాలు కుండల గ్రంథాలయసభకుడ జరిపిన బాగుండునని నా నమ్మకము. కొలదిదినములలో ఆహ్వానసంఘము శేక్సబది ఆ భ్యుత్తర నియోజనము గావించబడునని విన్నవించుచున్నాను.

కొన వెంకటరాయశర్మ

చీరాల మునిసిపల్ కవున్సిల్ వారి సభ

ఈనెల 9 తేదీ జరిగిన చీరాలమునిసిపల్ సభ తీర్మానములు చీరాలచీరాల ప్రజలు ఎరిగియుండుట ఆవసరమై యున్నది. సభలో చర్చకువచ్చిన మొదటి యశము అడ్మినిస్ట్రేషన్ రిపోర్టు-జనరల్ రిమాండ్లలో చైర్మన్ రావుల సుబ్బారా వుగారు గతసంవత్సరము నాన్ కో ఆపరేషన్ ఉద్యమములూ మున ప్రజలలో మునిసిపాలిటీని ఎదిరించుటకై పెద్రఆందోళన గలిగి ప్రజలుఅందరు గ్రామమునిడిచి వెల్లివారని అట్టికేమితి లో పెమల్ ఆఫీసుగా వచ్చిన యన్. రుస్తుంసింగుగారు తి మ శేర్మకల్ల ప్రజలను చల్లపరచి గ్రామము చేర్చించి మునిసి పాలిటీ యథాప్రకారము నిలబెట్టెనందుకు వారికి అనేకవందన ములను యీసభవారు సమర్పించుచున్నారు. అన్నివానియుండు టనే ఈగంకలు ఉండకూడదనియు గ్రామములో ప్రజలు లేనికాలములో అనవరముగా ఆఫీసునిబ్బండిన్ని స్కూలుమే పుర్రకున్న ఆముప్రతికిన్ని మునిసిపల్ కవున్సిలును దుర్వినియోగ ముచేసినందుకు ఆయనను ఆడిషించుట అనవరమనిన్ని పేరాల నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు (కవున్సిల్) వాదించిగాని చైర్ మన్ గారు ఈసవరణ ఎంతమాత్రము ఆంగీకరించలేదు. వోటు కు వెట్టగారావుల లోక నాథం పంతులుగారుదప్ప తక్కినవారం దరు చైర్మన్ గారికి అనుకూలముగా సమ్మతులు యిచ్చినందు న నాగేశ్వరరావుగారు సవరణ ఒడిపోయినది.

రెండవవిషయము:- ఇప్పుడు మునిసిపల్ కవున్సిలు యే ర్పడినది. ప్రజలు మునిసిపాలిటీని సంతోషముతో ఆంగీకరించి మునిసిపల్ పరిపాలనకు సుముఖులుగా నున్నారు అని చైర్మన్ గారు వ్రాసింది సరిగాదనియును యిప్పటికిని ప్రజలు మునిసిపా లిటీని ఆంగీకరించలేదనియును ఇప్పుడు వచ్చిన కవున్సిలు ప్రజా ప్రాతినిధ్యముగలదికాదనియు ఈసభలో పుట్టిన ఉద్యమ ము నాన్ కో ఆపరేషన్ వల్ల గలిగినదిగాక మునిసిపల్ నిర్మాణల నాందోళనమనిన్ని ప్రజలు ఎన్నితంటూపడినను ప్రభుత్వము వారు కనికరించక మునిసిపాలిటీని సెల్లివేయకపోవుటచే ప్రజలు విధిలేక ఉద్రుక్తులైనారుగాని మునిసిపాలిటీ వారు ఎంతమాత్ర ము ఒప్పుకొనలేదనియు నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు సవరణ పెట్టిరి. ఈసవరణయున్న లోక నాథంపంతులుగారుదప్ప బల పరచినవారులేనందున వోడిపోయినది.

నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు కలెక్టరుగారికి వారి డిస్సెంటు (భిన్నాభిప్రాయమును) పంపివారట.

మూడవ విషయము:- మునిసిపల్ సభవారి తీర్మానములు అగ్గభావలో నుండకూడదనియు తెలుగుభాషయందుండ వలె ననియు నాగేశ్వరరావుగారు పెట్టిన తీర్మానమున్ను వైరెక్ట్ గారు ఆంగీకరించలేదు. లోక నాథంగారు దక్క నెవ్వరును బల పరచకపోవుటచే ఈతీర్మానమున్ను వీగిపోయినది.

(స్వకీయవిలేఖరినుండి)

బొబ్బిలి మహారాజగారి వృత్తిపూర్తి

ఉ. హైందవదేశ పాలకులయందు ఘనుండ వటన్నయట్టి శే రుంది, పసుంధరావలయమం దిపు డ్వది యేండ్లు నిండి, నీ వందఱ డెండముల్ దనిపి తంతును తావకవృత్తిపూర్తి నీ దుండుభి దుండుభిస్సనముతోడను చాటెడు రాజచంద్రమా మ. సమవాకారముగాగ, నాటకముగా, చారుప్రబంధంబుగాగ, కుటిక బాటగ, ఆపయన్ నవలగా, గావింపగాబడ యట్టి మహాబాహ్మిలియధ్విమవ్వడును చాటింయంగదామిదు కార్యకే చుడేరితిది నుమ్మ బొబ్బిలి మహారాజేంద్ర, నీ ప్తెన్నుమకే.

సీ. సింహాసనము విసర్జించుట నీ మహా

ప్రేయింబునకు తాను సాక్షి యాను;

‘ఎగ్గివట్టివు కాన్సి’ శీవు చొమ్మట నీరు

సామర్థ్యమునకు సాక్షియాను;

చక్రవర్తిని సీమః జని యాగయుట నీరు

సద్విజయమునకు సాక్షియాను;

కొద్దిబడికే ‘వాయిమ్మాల’ చేయట నీరు

చదువునం బ్రీతికి సాక్షి యాను;

ఈ ‘టవుక్ వాలు’ మాపురి కిమ్మటమె ప్ర

సాదగుణమునకు సాక్షి యాను;

శైవ్యమనరాహర్మ్య, మాహర్మ్యధర్మ,

రమ్యచ్యు, బొబ్బిలి మహారాజరమ్య.

చ. భగవదనుగ్రహంబున భవభృతమం దిటు వృత్తిపూర్తి య యెక్కడగడగుభంబుగ్గెక్కడ యింటియినిగడపకాప్రమాసటి విగ, శతవృక్షజీవిగను, విశ్వమునకు శుభంబు బొందుమకే, మరుడగ వృత్తిపూర్తి గనుమా మహాబొబ్బిలి గావగర్వమా నెట్టి లక్ష్మీనరసింహము.

శ్రీరామ్ భాషినగరు కవుతారం

ఇదివరకు యీభాషినగర నిర్మాణమునకు పూనుకొన్న తాహ్సూరి శ్రీరాములుగారు నూరువగ్గుములు పెట్టించి భద్రును వృద్ధిపరచవలె నను సంకల్పముతో చాల భవగర్భము మొదల్పి శ్రేష్ఠమైన మూడు యకరముల మాగాణిభూమిని మొకచేసి నూరు మగ్గుములకును, నూరువగ్గుముల వాకి కాపురమునకును పెద్రపెద్ర పాకలు చేయించివారు. చాల వుత్సాహముతో చాలవగ్గుములను, అయ్యలను, పన్నెలను కొని కొందరు దేవాం గులను, పాలీలను కరిణులత్తులను కొందరిని ౨౦ మగ్గుముల వారి విలిపించి, నేత నేయించుటకు మొగలు పెట్టించివారు. బాగు గనే సాగుతుంది. క్రమముగా చాలావృద్ధికి వస్తుందని అను కున్నారు. చాలమంది వచ్చి చూచిపోతూ వుండేవారు. భద్రు చివారణసంఘము వారు కూడా వచ్చిజూచివారు. ఈ శ్రీరా ములు గారికి అజనయోపాసనో, శ్రీరామోపాసనో యేకో వున్నదట. శ్రీ అంజనేయ సమీత రామచంద్రుని విగ్రహమొక పెద్ర భద్రు గుడ్డవై చితింపించి తన ఆఫీసుగా నుండుకొన్నా డు. కారణమేమిచూ తెలియదు గాని ఇటీవలనే ఇరువురి గుమాస్తాలను, కొందరు నేతగార్లను తీసివేసివారు. నాటనం డియు ఒక వగ్గుమునైనను క్రొత్తగా సంపాదించలేదు. ఈ వధ్యనే ఆంధ్రరాష్ట్రసంఘాధ్యక్షుల వారు చూచి చగ్గుములను పూర్తిగా పెట్టుటకు ప్రోత్సహించిరిట గాని క్రమక్రమముగా ఉన్న వగ్గుములు గూడ వెల్లిపోవుచున్నవి. రమామి ౨ వేల రూపాయల నూలు నిల్వయున్నది. బజాజీభండు నిమిత్తము ౨౦ వేల రూపాయలకు దుగభాస్తు పెట్టుకొన్నాడు గాని ఇంత వరకేమియు ఇచ్చియుండలేదు. రెండుమాసముల క్రిందట మధు రాదాసుగారు బొంబాయి ధనికులగు జీతీలాల్. రామ్జీ గారిని తినికొనివచ్చి అంగలారు గుడివాడ సంఘముల వారికిని యీ శ్రీరాములు గారికిని స్వంతభవాయుదాగిగల ప్రామికినోట్టుపై అప్పల లిప్పించివారు. అందులో శ్రీరాములుగారు పుచ్చుకున్నవి నెయ్యి రూపాయలు. ఇదిగాక ఇంకను కొన్ని వేల రూపాయల ఋణము యీసభకే చేసినది కలదట. దాదాపుగా వ్యాపారము మానినట్లు గా కుపించుటచేతనో ఋణములు మొదలెట్టుచేతనో ఋణమందరును ఒక్క పరిమాయమే వట్టిచేయ మొది లిడిరి. సాపము ఈవిషయమయమున ఊపిరించు కొనుట కష్ట ముగానున్నది. ఋణదాతలకు చెప్పనమాధానములు శృష్టికర ముగలేకపోవుట చేతనో పిచ్చియై తినదని అనుమకొనున్నారు. ఏదోవుద్దేశ్యమున మనస్సులో వుండుకొనే కాబోలును యీ మధ్యను నాయకులలో చాలమంది 28 ఆగస్టు తారీఖునకు తన భద్రుపురమునకు దయశీయ వలసినదని రిజిస్టరీ వుత్తరముల పూర్వకముగా అహ్వానించుచున్నారు. గాని ఆవాటికి ఒక్క యను వచ్చియుండలేదు. ఈగండ్ల సమయమున భద్రుసం దభి మానముగల నాయకులరుడెంచి ఏదేనియొకమాగ్గాంకరముయొ చించి దేశాభ్యుదయమునకును భద్రు నిర్మాణమునకును తోడ్పడ ప్రార్థించు చున్నారు.

కవుతారం } భద్రు శ్రేయోభిలాషి
16-9-22 }

ర్యాలి పంచాయతీ కేసు

తాలూకా కౌన్సిలు సభ్యులను కొకమనవి

ర్యాలి గ్రామము గోదావరిమండలములో రాజ్ కాలూకాకు చెందియున్నది. గోదావరి మండలములో నడనా యోగ్యము అంకురించిన ప్రభుత్వ పంచాయతీ, ర్యాలి గ్రామమున పంచాయతీ సభ సెలకొల్పబడి దినదిన ప్రవర్ధమాన ముగ కార్యక్రమము నెఱవేర్చుచుండెడిది. ఈ గ్రామమున ను త్వరముగ యువకులు గలరు. ధర్మబుద్ధులు లక్ష్యపురుషులు గలరు. ప్రపంచానుభవము గలవృద్ధులు గలరు. లోకజ్ఞానముగల విద్యావంతులు గలరు. వేరేల తిద్దాగ్రము, గోదావరిమండల మునకు వాయుగ్రామముగా తనరారుచున్నదని నడిచినను గోనముగాను. దేశభక్తులు ప్రకాశం, డాక్టరు ములమృణ్యం, బాలుకు సాంబమూర్తి, కలదు. వీరరాఘవామిశాయుడుగార్ల ప్రబోధములచే పావనత్వము నొందెను. గ్రామస్థులందరు దీక్షా పరు లయిరి. ఏకగ్రీవముగా శపథమునపట్టిరి. స్వరాజ్యరథము ననువుటకు నడుముగట్టిరి. పంచాయతీకార్యను స్థాపించిరి. ఈ పంచాయతీ కార్యములకు కార్యనిర్వహణము గోదావరి మం డల సభలో, ప్రకాశంగాం పొగడ్తుకు పాల్పబడెను. బ్రిటిషు పరిపాలకుల దృష్టిలో బడెను. కార్యాలయము పరిశీలించ బడెను. తత్ఫలముగ గాకిముల్కీయు తీసికొనబోవడెను. తుదకు సభ్యులవై కేసుబేయబడెను. సభ్యులు సామాన్యుల? కాదునా పన్నగారు, వీరు దేవలపల్లి గ్రామ యువకులు. ఆన నాయోగ్యము వచ్చుటతోడనే, తమవృత్తి వదలి, రాజకీయ రంగములో ప్రవేశించిరి. 1917లో వీరిసంఘ స్వరాజ్యసంఘాదేశ కము ప్రారంభించినప్పడే, వీరు పరోక్షముగా చాల త్యాగము చూపినారు. కావునమున జన్మించినారు. అంగ్లవిద్య వారి కెందులైనను రాయ-అసలక ర్యాంగనాతావరణమునూర్చి తెనగున విపులముగా నుపన్యసించు సమర్థతగలవారు. చావూ కర్షణమునకు కార్యకర్తలను మెండు. ర్యాలి, కొత్తపేట-యంగండ్ల ఫిర్యాలులో వీరు గావించిన సేవ అన్వితము-కార్యవాసి-స్వామిదేవస్థి గలవారు. రాజ్ కాలూకా కౌన్సిలు సభ్యులను కర్షణకుడు-గోదావరిమండల సభ్యులను-రాష్ట్రీయ కౌన్సిలుసభ్యులను వేరేనాయకుల జిహ్వగ్రమున నిర్ణయ నాట్యముచు స్వాధీనత్యాగి. దేశభక్తుడు, మూడు నెలలు కలనాడుకు పాత్రుడాయెను. కేసువత్స వెంకట నరసింహరా జు జన్మపాయి శోభనాద్రిరాజు సత్యపరాజు రామగోపాల కృష్ణరాజుగార్లు-వీరుత్పత్తియబడ్డారు. పరువుప్రతిభతో గూ డిన లక్ష్యపురుషులు. వ్యాయమూర్తులు, మొదట వీరు పంచాయతీ కార్య అధ్యక్షులు. విన్నకోట వెంకటరత్నంగారు కార్యదర్శి. బ్రాహ్మణయువకుడు. ఉత్సాహముతో గూడినయుద్దేశముల చాడు. వీరందరు ప్రభుత్వపు నిరంకుశత్వమునకు గురియై శ్రీకృష్ణజన్మస్థానమున కావ్యనింపబడిరి. గోదావరి నది తీరంబున స్వరాజ్యాశ్రమములో సాటిసాదకులతో స్వరాజ్యనిర్దికారకు తపంతాచరింప ప్రారంభించిరి. నేటికి గదా వారు ధన్యతగాంచి తాలూకా ప్రజలను ధన్యతములుగా జేసిరి.

ఈ కేసులవలన ర్యాలి ఫిర్యాలో కౌన్సిలు కార్య విధానము కట్టుదలతో నెఱవేర్చబడునటులు సందియములేదు. పంచాయతీ సభ్యులు కేసుకు పాత్రులయినను భీతిక కత్తానముల నాక్రమించుచు వంపలకొలంది స్వరాజ్యాశ్రమమునకు నిర్ణయముగా నుండవలెను. ఈరహస్యమును ర్యాలినారు ముఖ్యముగా గమనింపవలెను. ఫిర్యాలో పంచాయతీసభల స్థాపనార్థమై కౌన్సిలు ప్రచారకులు దీక్షపరచించి పంచాయతీ గావించి వలెను. రాజ్ కాలూకాలో నిపుటికరకు నిర్బంధవిధానము ప్రయోగింపబడలేదు. నేటికి 5 గురు సోదరులు ధన్యతైరి. ఒక నెల దినములలో ర్యాలి ఫిర్యామంబటను నిర్బంధము ను చాల్చు పంచాయతీసభలు సెలకొల్పబడునని ప్రార్థన గలదు. అటు ఆ కాలేయధ్యయమునకు, ఇటు మూన్రీషేట యుద్ధయము నలెను పంచాయతీసభ్యు లెందరు వెలుకాలలో బంధించినను తత్ఫలములను తిరిగి ఆక్రమించుచు ర్యాలిపంచాయతీ సభ కార్యముగా నుండునటులు జేయవలెను. పరిష్కారము నుచుండెడిది.

గోపాలపురం, 9-9-22 పోతాప్రగడ నరసింహం

పాల్వెనెదిక స్మరణవిహ్నములు

పాల్వెనెనెదికమున చనిపోయిన 56 సంవత్సరముల కొకచిహ్నమును 26 మంది కొకచిహ్నమును 17 వ సాయంతము జొరబాటు వెళ్ళిడలలో వెల్లడింపబడెను.

గోదావరి జిల్లా రెవిన్యూ అండు డెప్యూ అధికారుల కొకమనవి

గోదావరి జిల్లాలోని పంట కాలవలయొక్క మూలసంక త్వరములలో తోటవయ్యలకు నీరు యిప్పిస్తూవున్నారు. కాని యింతటనుంచి అట్టి మూలకాలవల క్రిందనున్న తోటవయ్యలకు నీరు సప్లయ చేయబడలేదని హుకుములు జారీగానున్నదని రిమామరులు పుట్టినవి. యీసంగతి నిజమైనచో ప్రభుత్వంబు గయాను గావుండి మిర్చి, వెల్లుల్లి వగయరా తోటవయ్యలకు గాను నిలువవుంచి రెండవ పంటక్రింద సాగుచేసిన భూములకు కాల్యలు కట్టబడేదగునని నీరు సరఫరా కాకపోయిన యెడల అట్టివైరులు యెండలకు ఓర్చుకొన లేక తీక్షణమే ఎండిపోయి నిరుపయోగము పోవును. యిదియును గాక వెలుగుతోట సంకర్షరము మైగాన అట్టి చెరుకు తోటలకును ఒంటంటిమొక్కనాటు జపాకోకధర్మిగా పాతబడిన అరటితోటలకును అభయము ఏమియో మా ప మ వ ర క య న ను నీటి సరఫరా కాక పోయినచో అట్టి తోటలలో ఫలిం చు యా న త్తు ఫలితమును ఆ మా స మ ల లో నే న్నపొవును. గోదావరి అనకట్టి క్రిందచేయబడిన చెరుకు తోటలకు సంకర్షరము నకు 82 సార్లునును నీరుకట్టక పోయినచో తోటలు యెంత భూత్రము అనుకూల ఫలితము లీయాలని గవన్న మెంటు అగ్రి కల్చరక డిపార్టుమెంటు వారు శిఫార్సులు చేసినారు. అట్టి సంకర్షరములో ప్రభుత్వంబులో సెప్టెంబరు 15 వ తేదీవర కయినను సాగుబట్టి పూర్తియగుట లేనిస్థితిలో చెరుకుతోటలకు నీరుపూర్తిగ సరఫరాచేయటకు నున్న యనుమాట సర్వజనులకును ప్రతిజ్ఞై అధికారిని విశదమే. అదియునుగాక సాధారణముగ ప్రతిసంవత్సరము పీచరి నెల లగాయతు ఏదోనో నెలఖిరువరకును బెల్లము తమారుచేయుటకు గాను చెరుకుకర్రలను నడిక రసమును తీయుదురు. అట్టిసమయములో తోటలలో నీరుపూర్తిలేని యెడల బెల్లమునకి రయారుగాక పాకమువలె జగటవేసుకు పోవునను సంగతి అందరిరైతులకును అనుభవము వలన తెలియని హంశముగాదు. అందుచే రైతుసంకర్షరము మొదటినుండియు వెట్టిన వెట్టుబడి యావత్తును అనగా మూడు య 1 కి రు 800లు నష్టము సంభవించును. రయతు సంవత్సరంతా పడినపాటు బెల్లయిట్టి సంకర్షరములో చెరుకునాటు దినుసులలోను నీరులేక యీ కాలమునుబట్టి వస్త్రములేక యున్నంతలో రైతులయొక్క దుస్థితి వేరే వ్రాయనవుననులేదు. ప్రతిరైతును తానుమొదటి సంవత్సరములో వెట్టిన వెట్టుబడి రాబట్టుకొనుటకు రెండుమూడు సంవత్సరములో చెరుకు పయ్యెను వృద్ధిచేసి ఫలసాయము పొందుటకు గాను సానియానా కొంత కొత్తతోటనాటును అట్లు నాటుటకు నీరులేని హేతువులవలన నిలువవుడగు. మూలకాల వలక్రింద ఇదివరకే చెరుకు వైరు చాలవచ్చు సాగుఅయ్యున్నది. యిప్పుడు అట్టి వైరుకు నీరు సరఫరా చేయనియెడల యీవైరు వేర్కొనినెరిగిని విశేషముగా రైతులకు నష్టము సంభవించును. ప్రభుత్వంబు గయాను గా వుంచి రెండవపంటకు సాగుచేయు మిర్చి వగయరా తోటలకు కాలమానమును బట్టి మార్చి నెలలో సంగరకయినను నీరుకావలసి వుండును.

అట్లు నీరు లేకపోయినయెడ సంకర్షరము పొడుగున ను జనింజమును వగయరాలవేసి హేయ్యగ మందకట్టించి వుంచిన భూములకు నీటి తీరున యిచ్చుకొనటకుయినను దుర్భరముగ నుండును. అంతియేగాక ఇట్టి భూములుగయానుగ వివశవలసి వచ్చును. యిట్టిభూములు బహు మెరకవగుటచేత దంప సాగు చేయుటకు మీరుగాక యిట్టివైరుకు మూలమే తగినవయ్యున్నది.

ప్రతి తాలూకాలోను రయతులు, గొట్టెలకరై గుంపులు గుంపులుగా ప్రతిజిల్లా, రెవిన్యూ, అధికార్ల వెంట తిరుగుటయు ఆకాభంకులను తిరిగి యింద్రుల పోవుటయు, యింతకద తన

సంపాద తాపత్రయమే గాక తన పాలిశాస్త్రముయొక్క నానైదు కుటుంబములకు ఆహారములేక రయతు యింటినుండు మొరలిదూచు బడియుండినవారిని జూచి బాధల కోర్కెలకు బండ్ల అడ్డెలు, బత్తెలులును వహించి ఎంతదూరములో అధికారివున్నను వారివద్దకుపోయి తనభూములకు యుక్తకాలములో నీటి సరఫరా చేయించవలసినదని ప్రార్థించుచుండుటయు, జవానులచేత చివాట్ల కోర్కెలకు యింటికి పోవుటయు, తమలో ప్రతి అధికారియు యెరుగియే యుండురు. యిట్లు బాధల కోర్కెనను ప్రభుత్వంబు కాలములో గోదావరి పుష్కరముగా పారుచున్నంతలో వాపతు పల్లములు అగడ్త నెలఖిరు వచ్చు సాగు కాలేదని వ్రాయుటకు నాకలము అడకున్నది. స్వయముగా మొరలిదేనవారికే దిమ్మలేనపుడు యిక అట్టి యి, టైతి గ్రామము, మనవులు డిప్ర్యుమేమలు, పంపుకొన్నవారి గతి యేమనవచ్చును.

రైతు చెల్లించవలసిన పన్నులలో కు అనా వాకియున్న యెడల గ్రామస్థులే జప్తుచేయవచ్చును. రయతులకు ముఖ్యధారముగు 20 యకరములు సాగుచేసుకొనుటకు నీరులేదని మొరలిదూకు వాల్చెనచ్చు పోవలెక? ఆహారమును ఎట్టి పీసనీతిలోని కీడ్చబడెడు. ఇక వీనికి గత్యంతరమెది? ప్రభుత్వంబు లేక పూనుపువలన పోయెను. రెండవపంట నీరులేక మండి పోయెను. ఈరెండునులేక రయతు అణగిపోయెను గదా యిది అధికార్ల రయతులయొక్క యిబ్బందులను అనుభవనీయలయున వారివలన స్వయముగా తెలుసుకొని చె.దవంబులో మూలకాల్యక్రింద తోటవైరుకు అనగా మిర్చి వెల్లుల్లి, చెఱుకు, అరటి వగయరా తోటలును నీరు సరఫరాచేయించ ప్రార్థింతులు.

నేమాని పట్టాభిరామయ్య గంగవం 15-9-22

వై.నాతో వ్యాపార మొనర్చు సంయుక్త రాష్ట్రీయాల కంపెనీవై పన్నును తొలగించుటకు సంయుక్త రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు చట్టమును గావించిరి.

ప్రకటన (304) ఇందువలన ఈ దిగువ చేవాలుచేసిన బ్రిటిష్ ఇండియా స్టీమ్ నావిగేషన్ కంపెనీ యేజెంటుయైన బిన్ని అండు కంపెనీ వారు సకల జనులకు తెలియ చేయడ మే మన వైచెప్పిన బ్రిటిష్ ఇండియా స్టీమ్ నావిగేషన్ కంపెనీ స్టీమ్ యిల్లలో శ్రాకుల్లో ప్రయాణముచేయు యావన్యంది ప్రయాణీకులు బాడుగ లేకుండా దిగియుండి పోవుటకు గాను, పూర్వపు రీతిగా అరమణకార పిధి 2/82 నెంబరు గృహమును "విడిది గృహముగా" ఈ సెప్టెంబరు నెల మొదలు తారీఖుననుండి తిరుగ యేర్పాటుచేయడ మయినది. ఇట్లు, బ్రిటిష్ ఇండియా స్టీమ్ నావిగేషన్ కంపెనీ ఏజెంటు బిన్ని అండు కంపెనీ (మదరాసు) లిమిటెడ్.

వనోపధిసరస్వరిల్లా రక్తహీనతను పోగొట్టి రక్తమును పరిశుభ్రము చేయుట యందు చేరెన్నిక గాంచినది ధర 1-10-0 ఇండియా సినిమా కండు ఎచ్చటికైనను తిహాలిభు, ఉచితముగా పంపబడును. విలాసము పి. డి. సావంత్ నెం 144 మనసవాడి, బొంబాయి

అగశతలహము

రు 116 లు బహుమానము (213)

తే.య, దగ్గు, బిగుపు, శ్రీభువము, మొదలగు శ్రేష్ఠవ్యాధులకు ఈ ఔషధము ఆమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల రోజులకు ఎటువంటి తే.య.రొగమైనను పూర్తిగా నివారణయగును. దీనికి పర్యయలేదు. వారంగోజులలోనే వ్యాధి భాగము తీసిగెణము కనిపించును. అట్టి నమ్మకము లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మాకు పంపినయెడల మేము స్వయంగా వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైద వ్రాసినబహుమానము తీసికొనెదము. వారంగోజులకు సరిపడు ఖర్చుదగ్గు. వి. పి. ఖర్చుతో రు 1-5-0 లు అగును. 1 నెల రోజులకు రు 4-5-0 లు అగును. కావలసినవారికి కేటలాగు ఉచితముగా కన్పించును. నేనె నే య గు 1 కీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరి.

కీ. శే. మోతీలాలు ఘోష

[ఆచార్య పి. సి. శే]

నేను కీ. శే. మోతీలాలు ఘోషను ఆరేని ప్రజాసాక్షకుడుగా భావించుచున్నాను. నేను పత్రిక (అమృతబజారుపత్రిక)ను గత ఆరేళ్ళ కాలమునుండి సామాన్యముగ చదివినను చదువుచున్నాను. ఈ పత్రికను లగు పత్రికాధిపతులు తమ జన్మభూమిపై కావించిన అందరకు తెలిసియున్నది. పత్రికయొక్క ప్రయత్నము, స్వార్థత్యము, జీవితకీ, పూరితము లగు వ్యాసములు రెండురెండు పాఠకులకు నవలీనమునందు ప్రాప్తమౌను నొసంగెను. ఈ పత్రిక ప్రారంభమైనపుడు, ప్రజాభిప్రాయ మనునదియే లేకుండెను. అది వారు కెక్కడ కోపమునకునోయని ప్రజలకును తమయభిప్రాయములను జెల్పి బుచ్చుచున్నారు. అభిప్రాయములకు ప్రతిబింబములు భయపడుచుండిరి. వీరవా దేవునికే, సంస్థానాధీశులకునకే-ఆపదవచ్చి వచ్చుచున్న అతనికి పత్రికతోనునది నుండెను. ఆ క్రమముగ ప్రతిబింబమునందైన నీవిధములకు పత్రిక ప్రక్కలోని బల్లెమువలె నుండెను. పత్రిక యొక్క తీర్ణములకు విమర్శనములకును చిహ్నములకు నాను దిక్కుదోచక ఆనందపడుచుండెడివారు. పత్రిక గొప్ప యుద్ధోగముల యుక్తమప్రకర్తల విమర్శించుచుండినందున, అనేక పర్యాయములు నా యన్నతస్థితికి రావలసిండుటయు తటస్థించెను.

శిరబాబు పత్రికాధికారము వదలుకొని వైష్ణవభక్తుడై క్రాంతి వైఖరి మొనరిడగానే, కార్యభావములతోను ఆయన తిమ్మనిపై బడెను. తిమ్మడుకు మోతీలాలు తన బాధ్యతను విరమించి నిర్వహించెను. కలకత్తా పురమండలమునందు కీ. శే. ఆంధ్రాచార్య బహుశించుచు పత్రిక దేంగాలు కాన్వర్షమునకు నిరంకుశచక్రవర్తి యని వ్యవహరించెను. ఆ విషయము పత్రిక కెంతయు తెలియించెను. పత్రిక ఏదైన నొక విషయమై క్రోధపడినది—పూనితో చిరకాలము గట్టిగ పోరాడునది గోఖలే పలుమా రీ వ్యాసకర్తతో పలికెడివాడు. అన్న గారియెడల మోతీలాలునకు వందల పూజ్యభావము వీరపూజను బోలియుండెను. తన వ్యక్తిని అన్న గారివ్యక్తిలో లీనముచేసికొనెనని చెప్పవచ్చును.

ఆంతరంగిక జీవనమునందు మోతీలాలు నిరాడంబరముగ, శాంతియుగ నుండెను. ఘోషపరమయజ్ఞము కృతయుగపు కుటుంబముల బోలియుండును. శిరబాబును ఆరేనియనంకరము మోతీలాలును కుటుంబకర్తలగు నుండిరి.

మోతీలాలు ఘోషపరమయజ్ఞమునకు కంగరాష్ట్ర ప్రజాసాక్షి తనమునకు గొప్పపాత్రము గలిగినది. లోపము మరల గర్భబాటకుట కంతో కాలము పట్టును. ఆరేనియాత్మిక ధనవంతుడు కాంతిని ప్రసాదించు గాక. —ఎంగలెండియా

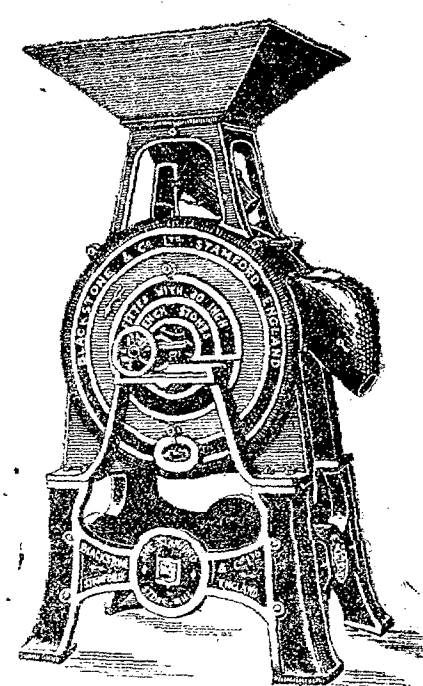
కలకత్తాలో యాత్రపందెములు

ఇద్దరు చనిపోవుట-చాలమందికి గాయములు తగులుట

17 వ తేదీ సాయంత్రము కలకత్తా హుగ్లీనదిలో ప్రాణ కక్షకు భారతసంఘమువారి విశ్వాత్మకారము యాత్రపందెములు జరిగెను. పందెములను చూచుటకు వేలకొలది ప్రజలు వచ్చిరి. ఆరేణిలో యద్దరు కాల్గిరిందంటి నలిగి చనిపోయిరి. చాలవందల గాఢములు తగిలెను. చంద్రవగ్రమునుండి కలకత్తాలో అమాకలకాఘాటువలన 22 ముల్ల దూరము యాదవలెను. మొదటి వాడు నిశ్చితమునకు వచ్చునని కలిసి చూడవలె నని ఆరేణి ప్రజ లొక్కసారిగా అడ్డుకొనినది. పండుచే నని విరిగి యద్దరు నలిగి చనిపోయిరి. ఈయనను వారితో నొక చంద్రవగ్రమునుండి కలకత్తాకు వచ్చిన ఒక జమిందారుకు మోటారు కాక అంతకు పూర్వమే మంగళురు వద్ద మనిగెను. దానిలో నున్న వారందరను నీటరండిపోయి కొట్టుకొనుచుండిరి. ప్రాణ సంరక్షక సంఘమువారు నీటిలో నుండి వారిని కాపాడవలసింది. తైపు బల్లలను స్త్రీయలలో నుండి వారికొరకు నీటిలో పడవేసిరి. ఆమోటారు నౌక యజమాని అది మునుగువరకు నౌక క్రావ్చుచు పట్టుకొని యుండెను. ఆ నౌకలో నుండి నీటిలోపడిన వారినిందరిని ప్రాణములతో నొడ్డుకు తెచ్చిగొని కొందరు స్వృతి తమంద నుండిరి. వారికి వైద్య సంఘమువారు చికిత్సచేసిరి. ఈ పందెమునకు చంద్రవగ్రమున 14 గురు కులము వచ్చిరి. వారిని వైద్యులు పరీక్షించిన పిమ్మట మధ్యాహ్నము 1.30 గంటలకు యాత్రప్రారంభమైనది. ప్రజాసాక్షి ముఖ్యపాత్రమును గాని ప్రతిపాదముగా నుండెను. దానిలో కొందరిని లిసిపోయి యాత్రమొనరిరి. 7 గురు మాత్రము కలకత్తాకు యాదవచ్చిరి. బి. బానూ (బాగ్బజారు కలకత్తా) గారు అందరి కన్న మునునవచ్చెను. అతడు 4 గంటల 24 నిమిషములలో చంద్రవగ్రము నుండి కలకత్తాకు యాద రాగలిగెను. మరి 6 నిమిషములకు రెండవవాడు వచ్చెను. అతడు అమృతోప దర్శుగాను.

ఎంగల్ బర్రు

రైస్ మిల్లింగు మెషిన్

విక్రీతి శ్రేష్ఠమైన ఎంగల్ బర్రు హార్లెరులకు మేము హిందూదేశము, బర్మా, సిలోను మున్నగు జాగాలలో సోల్ ఏజంట్లుగా నున్నాము. గనుక కొనదలచినవారు తప్పక దీనినే కొనుట మంచిది.

ఇదే మాదిరి మెషిన్లు ఎంగల్ బర్రు అను పేరుతోనే విక్రయించబడుచున్నవి. అయితే అవి అంత మంచి ఫలమును యిచ్చుటలేదు. వాటి పై భాగము చిన్నదిగానుండుట చేతను, సామానులు తక్కువ రకమైనదిగా నుండుటచేతను అవి అంత శ్రేష్ఠమైనవిగావు.

గనుక మీరు నిజమైన ఎంగల్ బర్రు మెషిన్ నే జాగ్రత్తగా కొనుడు.

Marshall, Sons & Co., India, Ltd. Engineers.

9, Second Line Beach, MADRAS, and at CALCUTTA, BOMBAY, LAHORE, BEZWADA, & TANJORE.

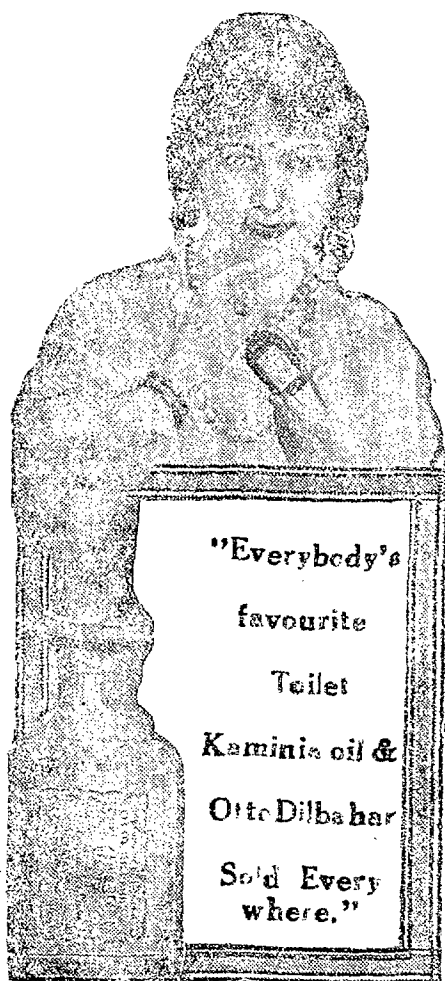
వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య గారి 107-108 డిగ్రీల యెండవేడిమి తెలియకుండు టెల్లు ? (2)

అమృతామృతకరైలము

ను ప్రతినిత్యము తలకురాచుకొని స్నానముచేసిన ఎంత ఎండవేడిమిగాని తెలియదు. ఈ కరైలము కండ్లకును, మెదడునకును చలవకలిగించి, నరములకు బలమునిచ్చి, మాడుపోట్లను నిర్మూలముచేయుచు కలనెప్పులను బోనణచును; అతీంద్రుని, నిద్రలేమిని బోగొట్టును; నెరసిన వెంట్రుకలను నలుపు చేయును; వట్టుకుచ్చునల వెంట్రుకలను బెంచును. వడబెట్టలను రానియ్యదు. యోచన చేయువారి ఇది మిక్కిలి మంచి కరైలము. సమస్తమైన శత్రురోగములకును, శిరోరోగములకును జగత్ప్రసిద్ధిచెందినది ప్యాకింగు, పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము. ధర 6 అవున్సుల సీసా రు 1-0-0. [క్యాటలాగు ఉచితము తొలివిలాసము. "పండిట్" మదరాసు. ఆయుర్వేదాశ్రమము, 41, ఆచారప్పనగిది, మదరాసు.

సిద్ధమకరధ్వజ (భైషజ్యరత్న వర్తి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదాశ్రమములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు కుద్దిచేసిన రసము, బంగారము, కర్పూర, కచ్చ, కర్పూరము మొదలగు విలువల ద్రవ్యములు చేరియున్నవి. వైగ్రంథములలోని యోగము ప్రకారము నిర్మితముగా మోతీలాలుచేయబడియున్నది. శ్రీ స్వచ్ఛాహరణిలో: సక దాచిద్విషద్యతే | మేధాయా: కాంతిభానా: కామోద్ధిగవ్యవృహతా | బుద్ధిని, ఆయుర్దాహమును కృద్ధిచేయును. శరీరమునకు కాంచినన్నియు. మోహ్య భాతువునీ శామోధనము గలిగించును. ఆతిమాత్రము, క్షయ, ముఖరోగములు, మొదలగు భాతుతీయకములగు వ్యాధులలో కెప్పుడు సుఖమొనగరము. శివయోగించువిధానము మండుతో బంపబడును. మే 25 మాత్రలు రూ 5-0-0 ఆంధ్రఆయుర్వేద ఛార్మసీ (లిమిటెడ్) నమూనైన మూలధనము 1,12,925. డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. యె., ఎమ్. బి. సి. యెమ్. గారిచే స్థాపితబడినది. 19 శాస్త్రజ్ఞులకు మోటునోడు, కుక్కాను. నిర్మితముగ నియంత్రితమున కాశ్రియకౌమధనాలకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు, ఉచితముగా పంపబడును. మోసపుమందుల నలనను, ఇతరులు కూడ ఇదేమోస్తరుగా చేయుచుండుట నలనను మోసపోకును. (1) 149, హైరోడ్డు తిరునల్వేళ్ళి మద్రాసు, (2) హైరోడ్డు, తిరుపతి, (3) 405, లుంగళాలగిది, మద్రాసు.

వెంట్రుకలే అందము.

రావిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు దుశ్చైతన్యముతో ఉండి రాకముననే త్వరతమము.
ఉండితమముల మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును.

అందరివరకు రావీలువద్దు.

నడక

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు.

ఇది విజృంభణ చేయబడినది.

వెంట్రుకల కష్టములను తగ్గించుట, శరీర మృదువైనను,
యిది దివ్యవర్ణము.

వెంట్రుకలు విట్టుట గాని, గురుకు గాని యుండదు.

మీ వెంట్రుకలు మరల యెప్పుడో మెత్తదనమును గల్గి పట్టు
ఉత్తమంతి మెత్తయే చుండును.

ఈ ద్రవ్యమునే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

వెంట్రుకలు యెట్లు వృద్ధియగునో కనిపెట్టుడు.

కామినీయా నూనెను నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది జేయును.

తల బుడ్డి 1-కి 2-కి మాపాయి. వి. సి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని వృత్తులందు ఈ ద్రవ్యము తెలుపబడిన ప్రకారము

విక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మందు లక్షణములను గ్రహించివద్దనున్న, శరీరము లక్షణము
కానివద్దను గూడ దొరకును, తేటను,

సాగు చేయవలెను:-

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్

కెమికల్స్ కంపెనీ,

155 బహ్మామణీడు, బొంబాయి.

(126)

మీరు నువ్వన (నవ్వము, లేక అల్లెన కావలసినవర్తనము
"టెటో డిల్ బహర్" ను ప్రయోగించు.
ఇది విజృంభణ చేయబడినది. అల్లెనకైనను గుణముగ లభి.
1 బాబు బుడ్డి 1-కి 2-కి మాపాయి. వి. సి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.
2 బాబు " " " 0-12-0
3 బాబు " " " 0-8-0
4 బాబు " " " 0-8-0
5 బాబు " " " 0-8-0
6 బాబు " " " 0-8-0
7 బాబు " " " 0-8-0
8 బాబు " " " 0-8-0
9 బాబు " " " 0-8-0
10 బాబు " " " 0-8-0
11 బాబు " " " 0-8-0
12 బాబు " " " 0-8-0
13 బాబు " " " 0-8-0
14 బాబు " " " 0-8-0
15 బాబు " " " 0-8-0
16 బాబు " " " 0-8-0
17 బాబు " " " 0-8-0
18 బాబు " " " 0-8-0
19 బాబు " " " 0-8-0
20 బాబు " " " 0-8-0
21 బాబు " " " 0-8-0
22 బాబు " " " 0-8-0
23 బాబు " " " 0-8-0
24 బాబు " " " 0-8-0
25 బాబు " " " 0-8-0
26 బాబు " " " 0-8-0
27 బాబు " " " 0-8-0
28 బాబు " " " 0-8-0
29 బాబు " " " 0-8-0
30 బాబు " " " 0-8-0
31 బాబు " " " 0-8-0
32 బాబు " " " 0-8-0
33 బాబు " " " 0-8-0
34 బాబు " " " 0-8-0
35 బాబు " " " 0-8-0
36 బాబు " " " 0-8-0
37 బాబు " " " 0-8-0
38 బాబు " " " 0-8-0
39 బాబు " " " 0-8-0
40 బాబు " " " 0-8-0
41 బాబు " " " 0-8-0
42 బాబు " " " 0-8-0
43 బాబు " " " 0-8-0
44 బాబు " " " 0-8-0
45 బాబు " " " 0-8-0
46 బాబు " " " 0-8-0
47 బాబు " " " 0-8-0
48 బాబు " " " 0-8-0
49 బాబు " " " 0-8-0
50 బాబు " " " 0-8-0
51 బాబు " " " 0-8-0
52 బాబు " " " 0-8-0
53 బాబు " " " 0-8-0
54 బాబు " " " 0-8-0
55 బాబు " " " 0-8-0
56 బాబు " " " 0-8-0
57 బాబు " " " 0-8-0
58 బాబు " " " 0-8-0
59 బాబు " " " 0-8-0
60 బాబు " " " 0-8-0
61 బాబు " " " 0-8-0
62 బాబు " " " 0-8-0
63 బాబు " " " 0-8-0
64 బాబు " " " 0-8-0
65 బాబు " " " 0-8-0
66 బాబు " " " 0-8-0
67 బాబు " " " 0-8-0
68 బాబు " " " 0-8-0
69 బాబు " " " 0-8-0
70 బాబు " " " 0-8-0
71 బాబు " " " 0-8-0
72 బాబు " " " 0-8-0
73 బాబు " " " 0-8-0
74 బాబు " " " 0-8-0
75 బాబు " " " 0-8-0
76 బాబు " " " 0-8-0
77 బాబు " " " 0-8-0
78 బాబు " " " 0-8-0
79 బాబు " " " 0-8-0
80 బాబు " " " 0-8-0
81 బాబు " " " 0-8-0
82 బాబు " " " 0-8-0
83 బాబు " " " 0-8-0
84 బాబు " " " 0-8-0
85 బాబు " " " 0-8-0
86 బాబు " " " 0-8-0
87 బాబు " " " 0-8-0
88 బాబు " " " 0-8-0
89 బాబు " " " 0-8-0
90 బాబు " " " 0-8-0
91 బాబు " " " 0-8-0
92 బాబు " " " 0-8-0
93 బాబు " " " 0-8-0
94 బాబు " " " 0-8-0
95 బాబు " " " 0-8-0
96 బాబు " " " 0-8-0
97 బాబు " " " 0-8-0
98 బాబు " " " 0-8-0
99 బాబు " " " 0-8-0
100 బాబు " " " 0-8-0

అమృతాంజనము

వాయువనోష్పలకు వజ్రాయుధము

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి, 0-10-0 అణాలుమాత్రమే.

అమృతాంజనము సకలవిధ నోష్పలకు సంజీవివంటిది

పంచభాషానీతి మాచికొనిన మోసముగలుగుదు

తలనోష్పల మాన్యును,

వాయువనోష్పల బావును,

పార్శ్వపునోష్పల బారదోలును,

పోట్లపోగొట్టును.

బెణకుల భేదించును

వాపుల రూపుమాపును

దగ్గురు తగ్గించును

దురదను తొలగించును

అమృతాంజనము

ఒంటి తలనోష్పికి వరప్రసాదము

తేలుబాధను తీసివేయును

వేలకువేలు విక్రయము.

అమృతాంజనము గాయము వుండకు ఘనమయినమందు

తామర తైలము డబ్బీ 1-కి 0-6-0

రాజారాణి గుర్తుగల తామర తైలము తీట, గజ్జి చాల మంచిమందులో తయారు చేయబడి
అనేక యెండనుండి యున్న తామర నాలుగైదు సారులు దీని రాచిన మాయమగును.

దంతచూర్ణము డబ్బీ 1-కి 0-2-0

పండ్ల/పోటుకు తీపులకు ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము
స్రవించుకుండును. నోట దుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

మోహనీ తైలము 5 తు॥ నూనెగల సీ॥ 1-కి 0-12-0

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

ఇది మనోహరితము జేయు విద్యాధులు, స్త్రీ డబ్బు, ఉద్యోగస్థులు మొదలగు వారికి సుఖనిద్ర
విశ్రాంతినిచ్చును. సుందరల మోహలాసణ్యములకు ప్రాపగు కురులను బెంచి కాపాడును.

అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి లేక, మదరాసు.

ముఖ్యగవనింపు (2942)

యోగ్యతావ్రములు

(8) బెనా రెన్ సిటీనయడు దుర్గా మెడికల్ హాలువా
టానిక్ సుఖకము సేవించుటవలన రాజకీయోరు అను నాన్నేహి
తుడు సమస్తకర్మము లేక సుఖముగా నున్నాడు. ఆతడు
6 సం॥లనుండి బాధపడుచుండెను. ఇప్పుడు ఆతడు చాలాసుఖ
ముగా నున్నాడని చెప్పటకు మిక్కిలి సంతసించుచున్నాడు.

డేరాహూస్

28-8-19

బ్రిజ్ కిషోర్

కుష్టురోగనివారిణి

యోగ్యతావ్రములు

(873)

కుష్టురోగములు నివారణ కావను అనుమానముతో వ్యా
ధిని యేల వృద్ధిపరచుకొనెదరు? నేను 18 సం॥ల ములనుండియు
నాన్నేహితులు రొందరు 5, 6 సం॥ల ముల నుండియు, కుష్టుము
స్వర్ణజ్వరములేని మచ్చలు, పొడలు (Coloured spots)
మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిని. మీ "కుష్టురోగనివారిణి"
సేవించి రోగి విముక్తులమై చాలాసుఖముగా నున్నాము.

యస్. వెంకటరెడ్డి, భూస్వామి, కంఠేరు కృష్ణాజిల్లా
ఆస్తాదశ కుష్టురోగములను, కుదుర్చుటలో దీనినిమించిన దివ్య
వర్ణము లేదు. గుణములేదని యుజువుచేయువారికి 116 లు
బహుమానము. "మాకుష్టురోగనివారిణి" ఘనతనిని మాయ వర్ణ
రోగాంతకములు బయలుదేరుచున్నవి. జాగ్రత్త. ఒక్క
దివసులకంటె అధికముగా సుపడుమందు దివ్య రూ 6.00
1 ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం.

కోత్తపేటపోస్టు (గోవావలి జిల్లా)

మలయచందనము

గనేరియా

అను నొకరోగమునకు మోహము

వర్ణము లేదు. పిచికారీతో పని లేదు.
ఎలంపు, తెలుపు, పచ్చ, అను వాడు
విధముల నె క రోగము ను మోహము
పుటలలో మాన్యును. శ్రీల కునుకు
వ్యాధులకు గూడ ఇది రాత్రోవర్ణము.
(1251) డబ్బీ 1 కి తల 2.4-0

Xంధర్స్ పార్సెస్, రాయవరం(గోవావలిజిల్లా).

శబ్దకౌముది

జేముల నిముడగల చిన్ననిఘంటు ప్రతి 1-కి రూ ౧-౦-౦
కాలశేమి - తిన్ననిఘంటు. క్రొత్తది ప్రతి 1-కి, ౧-౦-౦
రంగరాయనిఘంటు ,, ,, ప్రతి 1-కి, ౦-౦-౦
పినికి తపాలా ఖర్చు నేను. వలయువారు:-
యస్. రంగారాయలు, మాంబళము - నైదాపేట.

అని (వాసి లేప్పించుకొనవచ్చును.

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టునెల మొదటి
తేదీ నుండి అన్ని ఖరలు మార్చబడినది.

The Zandu Pharmace-
utical Works Ltd.

Elphinstone Road, Bombay.

ఇప్పటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి

సమృద్ధముగాను, తప్పక గుణము నిచ్చునట్లును
ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయు
చున్నాము.

హిందూదేశమునందు జరిగిన ఆయు

ర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు
పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.

పై కనిన విలాసమునకు వ్రాసినచో

ధరల పట్టి పంపబడును.

జాంధూ వర్త స్కూటికల్

వర్క్స్

ఆయుర్వేద ఔషధముల జేయువారు

(388)

బొంబాయి నెం 13.

ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ ప్రెసింగు కంపెనీ,

పోస్ట్ ఏజెంట్లు: కాకినాడ.